

**Resultatmanipulering i samband med
en sänkning av samfundsskatten i
Finland år 2014**

Pro gradu-avhandling

Sebastian Ahlbäck

Pro gradu-avhandling
Handledare: Ralf Östermark
Ekonomisk-statsvetenskapliga
fakulteten

ÅBO AKADEMI – FAKULTETEN FÖR SAMHÄLLSVETENSKAPER OCH EKONOMI

Ämne: Redovisning	
Författare: Sebastian Ahlbäck	
Arbetets titel: Resultatmanipulering i samband med en sänkning av samfundsskatten i Finland år 2014	
Handledare: Ralf Östermark	
Abstrakt: <p>Redovisningsstandarder tillåter en viss användning av omdömesförmåga vid rapporteringen av ett företags resultat. Det här för att resultatet ska vara relevant för olika intressenter. Att användning av omdömesförmåga är tillåtet gör det möjligt att manipulera resultatet.</p> <p>Det finns flera olika incitament för resultatmanipulering och skatteincitament är ett av dem.</p> <p>I Finland ändrades samfundsskattestasen från 24,5 % år 2013 till 20 % år 2014. Den här ändringen ger företag i Finland incitament för att med periodiseringar minska på den beskattningsbara inkomsten under år 2013. Eftersom periodiseringar alltid återförs, så skulle återföringen vid ett sådant här tillvägagångssätt göras vid en tidpunkt då en lägre samfundsskatt är i kraft. Det här skulle direkt minska på mängden samfundsskatt som företaget är tvunget att betala.</p> <p>Syftet med det här arbetet är att undersöka resultatmanipuleringen för finländska företag. Mer specifikt så vill jag undersöka ifall resultatmanipulering utförs i större omfattning då det finns skatteincitament än då det inte finns det.</p> <p>För att mäta resultatmanipulering beräknar jag baserat på historiska data den förväntade nivån på ett företags rörelsekapital. Skillnaden mellan den förväntade nivån och den verkliga nivån benämns som abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet och är måttet som används för resultatmanipulering.</p> <p>Arbetet inkluderar både privata och publika aktiebolag i Finland. För att se ifall måttet för resultatmanipulering signifikant avviker från noll och ifall det år 2013 avviker signifikant jämfört med år 2014–2016 används ett t-test respektive ett oberoende t-test. För de privata bolagen görs en regressionsanalys som inkluderar en variabel för om året är 2013 eller inte.</p> <p>Varken för de publika eller de offentligt noterade bolagen kunde det påvisas att värdet för abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet signifikant avviker från noll under år 2013. Det fanns inte heller några signifikanta skillnader i de abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet för år 2013 och de efterföljande åren. I regressionsanalysen är variabeln för år 2013 inte signifikant och det går därmed inte att påvisa ett samband mellan samfundsskattesänkningen år 2013 och resultatmanipulering.</p>	
Nyckelord: Resultatmanipulering, skatteincitament, abnorma periodiseringar, samfundsskatt	
Datum: 27.11.2022	Sidoantal: 45

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Problemformulering.....	2
1.2	Syfte och avgränsning.....	4
1.3	Disposition.....	4
2	Teoribakgrund.....	5
2.1	Agentt teori.....	5
2.2	Definitioner av resultatmanipulering.....	6
2.3	Metoder för resultatmanipulering.....	8
2.3.1	Resultatmanipulering baserat på verkliga händelser.....	9
2.3.2	Periodiseringsbaserad resultatmanipulering.....	10
2.4	Incitament för resultatmanipulering.....	12
2.4.1	Kapitalmarknadsmotiv.....	13
2.4.2	Kontraktsmotiv.....	14
2.4.3	Tredjepartsmotiv.....	14
2.5	Tidigare forskning.....	15
2.5.1	Resultatmanipulering och beskattning.....	15
2.5.2	Resultatmanipulering i samband med en ändring av inkomstskattesatsen....	17
2.6	Sammanfattning.....	19
3	Metod.....	21
3.1	Modeller för att mäta resultatmanipulering.....	21
3.1.1	Totala periodiseringar.....	22
3.1.2	Abnorma och förväntade periodiseringar.....	23
3.2	Arbetets modell.....	24
3.3	Forskningsfråga.....	26
3.4	Hypotes.....	26
3.5	Datainsamling.....	27
4	Resultat och analys.....	28
4.1	Deskriptiv statistik.....	28
4.1.1	Privata bolag.....	28
4.1.2	Offentligt noterade bolag.....	33
4.2	T-test och regression.....	35
4.2.1	T-test privata företag.....	35
4.2.2	T-test offentligt noterade företag.....	36
4.2.3	Regression för privata bolag med extremvärden.....	37
4.2.4	Regression för privata bolag utan extremvärden.....	38

4.3	Validitet och reliabilitet	39
4.4	Resultat	40
5	Diskussion och slutsatser.....	41
5.1	Sammanfattning	41
5.2	Slutsatser.....	42
5.3	Förslag till vidare forskning.....	44
	Källförteckning.....	46

1 Inledning

Standardsättare (FASB, 1984, § 5) definierar ett boksluts uppgift som ett sätt att kommunicera finansiell information till utomstående intressenter. Om denna information inte stämmer överens med företagets faktiska resultat och ekonomiska ställning kan det bidra till en högre nivå av informationsasymmetri mellan företaget och intressenterna.

Det finns många olika incitament för företagsledare att påverka det redovisade resultatet. Detta innefattar att påverka resultatet positivt, negativt eller att jämna ut det. Ett av incitamenten för att utföra resultatmanipulering kan vara skatteincitament.

Resultatmanipulering på grund av skatteincitament faller under området skatteplanering. Skatteplanering som ämne tas ofta upp till offentlig diskussion och den fokuserar ofta på stora internationella koncerner. Dessa koncerner kan med hjälp av komplexa företagsstrukturer flytta sina vinster till länder med en lägre beskattningsprocent, även kallade skatteparadis. Skatteplanering i privata företag är något som inte lika ofta tas upp till diskussion och det har inte heller forskats om detta ämne i lika stor omfattning.

För ett företag kan ett sätt att utöva skatteplanering vara att resultatmanipulera i samband med en nationell sänkning av samfundsskatten. Beroende på storleken av samfundsskattesänkningen kan företaget ha olika starka incitament att manipulera resultatet nedåt under året som föregår sänkningen i samfundsskatten. Genom att sedan återföra vinsten då sänkningen av samfundsskatten har trätt i kraft kan företaget vinna rena pengar. I den här avhandlingen kommer jag att undersöka relationen mellan skatteplanering som utförs genom resultatmanipulering och förändringar i samfundsskattesatsen.

Inkomstskattesatsen som företag betalar har ur ett globalt perspektiv minskat sedan år 1980. Den största minskningen skedde i början på 2000-talet. År 2017 låg inkomstskattesatsen i medeltal världen över på 22,96 %. Europa hade regionsmässigt sett den lägsta inkomstskattesatsen för företag år 2017, den uppgick då till 18,35 % (25,58 % vägt med BNP). (Jahnsen & Pomerleau, 2017) Det råder ett allmänt konkurrensläge länder emellan, där en lägre inkomstskattesats för företag förväntas attrahera fler investerare och ge större tillväxt. I Finland sänktes samfundsskatten från 24,5 % år 2013 till 20,0 % år 2014. Anledningen till detta var att Finlands regering ville skapa fler

arbetsplatser. Sänkningen ger goda förutsättningar för att undersöka omfattningen av resultatmanipuleringen i Finland i samband med skatteincitament, eftersom skatteincitamentet för resultatmanipulering finns där för samtliga företag.

I Finland är företagens beskattningsbara inkomst, till skillnad från många andra nationer, starkt sammankopplad med redovisningen. Detta ger företagen mindre utrymme att med diskretion rapportera en beskattningsbar inkomst som skiljer sig från räkenskapsperiodens resultat, vilket i sin tur gör det lättare att mäta eventuell resultatmanipulering. Vidare finns det studier som tyder på att skatteincitament väger tyngre i länder där redovisningen och beskattningen har ett starkare samband, än i länder där redovisnings- och beskattningsrapporteringen är starkt åtskilda. (Burgstahler m.fl., 2006)

Tidigare forskning har ofta fokuserat på större företag, medan det inte forskats i lika stor omfattning om mindre privata företag. År 2016 fanns det i Finland 268 093 registrerade aktiebolag. (Patent- och registerstyrelsen, 2017) Av dessa är en stor del små och medelstora aktiebolag. Dessa företag är en stor del av Finlands ekonomi. År 2014 betalades 3,9 miljarder euro i samfundsskatt av aktiebolag, vilket uppgick till 11,4 % av alla skatter och avgifter i Finland år 2014. De totala skatterna uppgick till 43,9 % av Finlands BNP år 2014. (Skatteförvaltningen, 2016) Det finns således en möjlighet att resultatmanipulering för att minska på betald samfundsskatt skulle påverka det totala skatteflödet.

1.1 Problemformulering

Den finansiella redovisningen och redovisningsstandardernas roll implicerar att standarderna tillför värde så länge som de effektivt visar företags resultat och ekonomiska ställning på ett trovärdigt sätt. Detta beror på att det bidrar till en effektiv kapitalallokering då intressenter kan särskilja mellan företag som presterar bra respektive dåligt. Redovisningsstandarder som överbetonar tillförlitlighet leder troligtvis till mindre relevant redovisningsinformation. Standarder som överbetonar relevans och rätt periodiseringar, utan tanke på tillförlitligheten, genererar information som användaren är skeptisk till. (Healy & Wahlen, 1999, 366) Healy & Wahlen (1999, 366) menar att om finansiella rapporter ska förmedla ledares information om deras företags prestation, så måste standarderna låta ledningen till viss del använda sin omdömesförmåga i den

finansiella rapporteringen. Ledningen kan använda sin kunskap om verksamheten för att välja rapporteringsmetoder eller för att utforma prognoser och presentationer som matchar företagets ekonomiska ställning. Eftersom revisioner inte är perfekta så kan ledningen använda sin omdömesförmåga för att skapa möjligheter till resultatmanipulering. Företagsledare kan t.ex. välja mellan olika rapporteringsmetoder och göra estimat som inte reflekterar företagets underliggande ekonomi. En central fråga som Healy & Wahlen (1999, 367) tar upp att är hur mycket omdöme företagets ledning kan tillåtas använda vid finansiell rapportering.

Scott (2015, 472) konstaterar detsamma, att eftersom ett företags resultat ska vara relevant så måste redovisningsstandarder tillåta att omdömesförmåga används till viss del. Detta möjliggör resultatmanipulering. Scott (2015, 458 – 468) tar vidare upp att det finns två olika sidor av resultatmanipulering, en missledande och en informativ sida. Den informativa sidan kan t.ex. vara att det råder informationsasymmetri mellan företagsledaren och marknaden, och att företagsledaren vill kommunicera intern information om företagets framtid till marknaden genom resultatmanipulering. Den missledande sidan, som han också kallar den opportunistiska sidan, är då företagsledare manipulerar resultatet för sin egen vinning.

I samband med sänkningen av samfundsskatten i Finland år 2014 kan en företagsledning tänkas utnyttja möjligheten att använda sin omdömesförmåga för att genom periodiseringar redovisa ett lägre resultat under året före samfundsskattesänkningen. Eftersom periodiseringar alltid kommer att återföras, och detta i så fall kommer ske under ett år då samfundsskatten är lägre, så kommer intäkten från återföringen av periodiseringen att beskattas lägre.

Det skulle i samband med detta kunna vara av intresse för lagstiftare, normgivare och standardsättare att se om en sådan sänkning av samfundsskatten har någon effekt på företags resultatmanipulering och då vidare utvärdera om effekterna av detta är tillräckligt stora för att motivera nya redovisningsstandarder.

1.2 Syfte och avgränsning

Syftet med detta arbete är att undersöka resultatmanipuleringen i finländska bolag. Mer specifikt är syftet att se om resultatmanipulering utövas i större omfattning under år då det finns skatteincitament för det än år då det inte finns skatteincitament.

Sänkningen i samfundsskatten från 24,5 % till 20,0 % ger en möjlighet att undersöka samtliga samfund i Finland eftersom skatteincitamentet finns där för alla företag som betalar samfundsskatt. Arbetet kommer dock att avgränsas till aktiebolag eftersom det är den mest använda bolagsformen i Finland. Detta inkluderar både privata aktiebolag och offentligt noterade aktiebolag. Försäkringsbolag och kreditinstitut exkluderas också eftersom dessa följer andra redovisningsstandarder. Utgångspunkten i arbetet är att undersöka resultatmanipulering som faller inom lagstiftningen och gällande redovisningsnormer, vilket kan jämföras med skatteplanering.

1.3 Disposition

Arbetet är uppbyggt så att relevant teori inom området resultatmanipulering presenteras i kapitel två. För att få en bättre helhetsbild av ämnet presenteras olika definitioner och kategorier inom resultatmanipulering. För att veta när resultatmanipulering utförs presenteras olika incitament för att resultatmanipulera. Vidare presenteras också tidigare forskning inom resultatmanipulering och beskattning. Här presenteras bl.a. skillnader mellan olika länder beskattningssystem och dess påverkan på resultatmanipulering. Jag presenterar även tidigare studier som har gjorts om resultatmanipulering i samband med en ändring av företags inkomstskattesats.

I kapitel tre introduceras några olika modeller för att mäta resultatmanipulering. Den modell som jag har valt presenteras mer grundligt än övriga. Vidare går jag i detta kapitel igenom den empiriska delen och metoden för datainsamling, som analyseras och tolkas i kapitel fyra. Slutsatser från arbetet presenteras och diskuteras i kapitel fem.

2 Teoribakgrund

För att skapa en teoretisk grund för ämnesområdet resultatmanipulering kommer jag i detta kapitel att behandla relevant teoribakgrund inom området resultatmanipulering. Först behandlas agentteorin kort och sedan presenterar jag olika definitioner av resultatmanipulering och ställer dessa emot varandra. Vidare presenteras olika metoder som resultatmanipulering kan utföras genom, med syftet att identifiera den metodik som är mest optimal i detta arbete.

För att få en klar uppfattning om när resultatmanipulering utförs kommer jag efter detta att gå igenom olika incitament för att manipulera ett företags resultat. Sedan presenteras tidigare forskning om resultatmanipulering med skatteincitament. Kapitlet avslutas med en sammanfattning där de mest relevanta delarna lyfts fram.

2.1 Agentteori

Agentteorin är en viktig teoretisk grund inom området resultatmanipulering. Denna teori härstammar från Jensen & Meckling (1976) och i den lyfts intressekonflikten mellan principaler och agenter fram. Vid tillämpning inom området resultatmanipulering betecknas ett företags ägare som principal och företagets ledare som agent. (Sundvik 2016, 8) Jensen & Meckling (1976, 311) framhäver synsättet av ett företag som ett sammanhang av olika kontraktsrelationer mellan olika individer, och de tar avstånd från att personifiera företaget som en enskild individ. Kontrakten i företaget kan enligt Sundvik (2016, 8) t.ex. vara kompensationskontrakt till ledningen eller kovenantskontrakt till långivare. Vidare tar Sundvik (2016, 8) upp att det kan uppstå konflikter mellan ledningen och ägarna och att det enligt agentteorin kan uppstå informationsasymmetri mellan ägarna och ledningen.

Informationsasymmetri delas in till snedvridet urval (eng: *adverse selection*) och moralisk risk (eng: *moral hazard*). Investerare berörs av adverse selection-problemet då en typ av deltagare på en marknad har tillgång till mer information om en tillgång som säljs på denna marknad än en annan deltagare på marknaden har. Moral hazard-problemet berör investerare eftersom en företagsledares aktioner ofta inte kan observeras, vilket skapar möjligheten för företagsledaren att minska på sin egen ansträngning. (Scott 2015, 137).

Dessa agentproblem berör dock inte alla företag. Privata företag har exempelvis ofta ett mer koncentrerat ägande än offentligt noterade företag. Detta kan leda till att incitamenten mellan ledningen och ägarna är mer i linje med varandra. (Sundvik, 2016, 9) Karjalainen (2014, 10) konstaterar å andra sidan att även banker, andra investerare, leverantörer och anställda är viktiga intressenter för många företag. Dessa kan alla tänkas använda sig av redovisningsinformation. Vidare nämner han att långgivare till privatägda företag kan mötas av större informationsasymmetri än de till offentligt noterade företag. Detta beror på att det inte ställs samma krav på den finansiella rapporteringen för privatägda bolag som för offentligt noterade bolag. (Karjalainen 2014, 10)

Coppens & Peek (2005) noterar även samma aspekt som ovan, att privata företag kan ha färre agentproblem än offentligt noterade bolag p.g.a. att andelarna i det privata företaget ofta innehas av företagsledningen eller andra personer som har speciella relationer med ledningen. Baserat på dessa argument så har Beatty m.fl. (2002) gjort antagandet att privata företag (banker) resultatmanipulerar i mindre utsträckning än offentligt noterade företag (banker).

Sundsten (2016, 21) lyfter dock fram att företagsbeskattning kan ses som ett bestämt kontrakt mellan företagsägare och staten. Som en konsekvens av detta kan resultatmanipulering länkas samman med beskattning.

2.2 Definitioner av resultatmanipulering

Resultatmanipulering har inom akademisk litteratur många olika definitioner, en tidig definition av resultatmanipulering gavs av Schipper (1989, 92):

”ett avsiktligt ingripande i den externa finansiella rapporteringsprocessen, med syftet att erhålla en personlig fördel”.

Definitionen är ganska snäv i och med att den endast innehåller syftet att erhålla en personlig fördel. Därmed utelämnar den många övriga potentiella syften för att utföra resultatmanipulering.

En mycket citerad och aningen bredare än Schippers (1989) definition, kommer från Healy & Wahlen (1999, 368) där de definierar resultatmanipulering som:

”något som händer då beslutsfattare använder sin omdömesförmåga vid finansiell rapportering och genom att strukturera transaktioner för att ändra finansiella rapporter med syftet att antingen vilseleda aktieägare om företagets ekonomiska ställning eller för att influera kontraktsevenliga utfall som är baserade på de redovisade värdena.”

Healy & Wahlers (1999) definition är dock inte heltäckande i och med att den utelämnar en annan sida av resultatmanipulering, att resultatmanipulering är något som kan utövas med ett annat än opportunistiskt syfte. Scott (2015, 459) nämner att resultatmanipulering även kan användas av företagsledare för att kommunicera insiderinformation till företagets intressenter. Därmed blir syftet att minska på informationsasymmetrin mellan företaget och dess intressenter. Vid ett sådant informativt syfte kan den bakomliggande orsaken t.ex. vara att ledningen har vetskap om att företagets ekonomiska ställning under de kommande perioderna kommer att förändras kraftigare än vad marknaden väntar sig. Denna information kan vara väldigt komplex och det kan därför vara både svårt och dyrt att direkt kommunicera informationen till marknaden. Ledningen har dock möjligheten att resultatmanipulera för att kommunicera informationen. Scotts (2015, 445) definition på resultatmanipulering inkluderar detta syfte:

”en ledares val av redovisningspolicy, eller verkliga händelser, som påverkar resultatet för att uppnå en specifik nivå av rapporterad vinst”.

Skillnaderna mellan Scotts (2015) definition och de andras definitioner är att de övriga ser resultatmanipulering som något som endast utövas med ett opportunistiskt syfte och inte tar i beaktande att det kan finnas en informativ sida av resultatmanipulering.

Schippers (1989) samt Healy & Wahlers (1999) definitioner kritiseras av Dechow & Skinner (2000, 238) som svåra att direkt operationalisera genom att använda sig av redovisningsrapportering eftersom de centrerar kring ledningens intentioner, vilka inte är observerbara. Denna kritik kan även tillämpas på Scotts (2015) definition, eftersom även den handlar om ledningens val samt om att det troligen finns en intention bakom syftet att uppnå en ”specifik nivå av rapporterad vinst”. Detta syfte inkluderar även övriga underliggande syften som kan kopplas till andra intressenter än företagets ägare. Beneish (2001, 4) uttrycker vidare en syn på att Schippers (1989) definition, som inkluderar resultatmanipulering baserat på verkliga händelser, kan ge upphov till problem. Orsaken är att det kan vara svårt att veta ifall ledare vid val av tidpunkt för verkliga händelser,

endast har valt det lönsammaste alternativet eller om händelsen hänför sig till resultatmanipulering.

Dechow & Skinner (2000, 239) skiljer mellan olika typer av val som ledningen kan ta och kategoriserar dem i val som är bedrägliga och de som är aggressiva men acceptabla. De bedrägliga valen är sådana val som inte behandlas i detta arbete. Dessa är val som strider mot lagen och som går utanför god bokföringssed och allmänna redovisningsstandarder (eng: GAAP). De kan t.ex. klassas som skattebedrägeri eller bokföringsbrott. De aggressiva men acceptabla valen är de val som faller innanför ramarna för allmänna redovisningsstandarder.

Det råder alltså ingen konsensus om den exakta definitionen av resultatmanipulering. Det kan dock konstateras att gemensamt för de olika definitionerna är att de rör sig runt ledningens intentioner. Trots att jag inte ämnar undersöka informativ resultatmanipulering så är Scotts (2015) definition på resultatmanipulering den som passar bäst in i detta arbete. Det beror på att resultatmanipulering med skatteincitament inte faller under syftet att erhålla en personlig fördel, att vilseleda aktieägare eller att påverka kontraktsevenliga utfall.

2.3 Metoder för resultatmanipulering

Resultatmanipulering kan utföras på olika sätt, t.ex. genom att ändra tillämpade redovisningsmetoder eller öka försäljningen med givna rabatter. Vanligen delas resultatmanipulering in i två olika kategorier, baserat på verkliga händelser och periodiseringsbaserad resultatmanipulering. Zang (2011, 676) antar att bägge metoder används för att manipulera resultatet och att valet av metod faller på det mer ekonomiskt fördelaktiga alternativet för företaget, vilket i sin tur beror på företagets operativa och redovisningsmässiga miljö. I studien konstaterar han att resultaten tyder på att företag i mindre utsträckning använder sig av periodiseringsbaserad resultatmanipulering eftersom detta är mer kostsamt för företagen. Vidare indikerar resultaten att periodiseringsbaserad resultatmanipulering används i större utsträckning i de fall då det är det mer ekonomiska alternativet, exempelvis när företaget har en sämre konkurrensmässig ställning i branschen.

2.3.1 Resultatmanipulering baserat på verkliga händelser

Resultatmanipulering baserat på verkliga händelser handlar om att hantera operationella aktiviteter, som t.ex. marknadsföringsutgifter, forsknings- och utvecklingsutgifter, utgifter för underhåll eller val av tidpunkt för inköp. Genom att ändra sättet som dessa aktiviteter hanteras kan man påverka det beskattningsbara resultatet. Tillvägagångssättet kan användas eftersom det är relativt simpelt att tillämpa och eftersom kostnaderna för att manipulera resultatet genom redovisningen kan vara höga. Dessa aktiviteter kan dock vara kostsamma för företaget under en lång sikt. (Scott, 2015, 446) Ett exempel för hur resultatmanipulering genom verkliga händelser kan vara kostsamma för företag under lång sikt är ifall en ledare vill höja resultatet i slutet av en räkenskapsperiod och beslutar sig för att bevilja rabatter till en kund. Detta kan leda till att kunden både får ett mindre behov av varorna och en framtida förväntning om rabatter. Resultatmanipulering baserat på verkliga händelser kommer förutom att påverka resultatet även att påverka kassaflödet i företaget. Därmed kan resultatmanipulering baserat på verkliga händelse leda till ett lägre kassaflöde i framtiden.

Resultatmanipulering baserat på verkliga händelser definieras av Roychowdhury (2006, 337) som:

”händelser då ledningen i sitt agerande frångår normala verksamhetsbeslut med objektivet att uppnå vissa resultatnivåer med det underliggande motivet att vilseleda vissa intressenter att tro att det finansiella resultatet är hänfört normal verksamhet.”

Den ovanstående definitionen tar alltså fasta på att det handlar om att frångå normala verksamhetsbeslut. Roychowdhury (2006, 337) konstaterar att vissa tillvägagångsätt som t.ex. givna rabatter, möjligtvis är det lönsammaste alternativet för företag i vissa situationer. Ifall företagsledare dock utför dessa aktiviteter i större utsträckning än under normala ekonomiska förhållanden, med syftet att möta ett resultatmål, så handlar det enligt honom om resultatmanipulering baserat på verkliga händelser.

Campa & Camacho-Minano (2015, 222) menar att tidigare studier indikerar att resultatmanipulering baserat på verkliga händelser är mer förekommande under extrema förutsättningar. Det kan vara då företagsledare behöver direkta resultat, oberoende av nackdelarna och kostnaderna det har för företaget under lång sikt.

Gao m.f. (2017, 76) visar i deras undersökning att för företag där staten i större utsträckning inbegriper sig, så är resultatmanipulering baserat på verkliga händelser dyrare för företaget än periodiseringsbaserad resultatmanipulering. Det gör att dessa företag i mindre utsträckning använder sig av resultatmanipulering baserat på verkliga händelser.

2.3.2 Periodiseringsbaserad resultatmanipulering

Vid tidigare forskning där det har ämnats upptäcka resultatmanipulering har man ofta fokuserat på periodiseringar. Beneish (2001, 3) hänför detta till tre sannolika orsaker.

1. Periodiseringarna är en huvudsaklig produkt av allmänna redovisningsstandarder (GAAP). Därför finner han det mer sannolikt att resultatmanipulering sker genom periodiseringar än genom kassaflödet.
2. Genom att studera periodiseringarna minskar man problemen som är kopplade till svårigheten att mäta effekten av olika redovisningsval på resultatet.
3. Om resultatmanipulering är en icke-observerbar komponent av periodiseringar, så är det mindre sannolikt att investerare kan lösa upp resultatmanipuleringens effekt på resultatet.

Periodiseringsbaserad resultatmanipulering kan göras genom att byta redovisningsmetoder eller tidigare använda estimat för vissa poster i de finansiella rapporterna. Som exempel så kan en ändring av tillämpad avskrivningsmetod eller nya estimat för osäkra fordringar påverka resultatet utan att det sker någon påverkan på de underliggande transaktionerna. (Zang, 2011, 676)

För att få en bättre förståelse om denna typ av resultatmanipulering kan det vara bra att ha ett grepp om periodiseringarnas roll vid framställningen av ett företags resultat. Dechow (1994) beskriver att ett företags resultat är ett mått på ett företags prestation producerat med hjälp av periodiseringar. Resultatet är viktigt eftersom det används av olika intressenter för att bedöma företagets skick. Vid produktionen av ett företags resultat finns det två olika redovisningsprinciper som fungerar vägledande: Prestationsprincipen och matchningsprincipen. Prestationsprincipen grundar sig på att inkomster redovisas först när en prestation har överlämnats och då betalning är sannolik. Matchningsprincipen

grundar sig på att utgifter som direkt kan kopplas till inkomster skall tas upp under samma period som inkomsterna. Över ett företags livstid så är kassaflödet och resultatet det samma, men under en specifik period så justeras företagets resultat med periodiseringar för att göra det mer relevant. Därmed utgör periodiseringarna under en period skillnaden mellan företagets kassaflöde och dess resultat. Genom prestations- och matchningsprincipen antas periodiseringsprocessen minska på de tidpunkts och matchningsproblem som finns i företagets kassaflöde, vilket i sin tur gör att räkenskapsperiodens resultat närmare reflekterar företagets prestation. Periodiseringarna kan alltså göra redovisningen mer relevant, men användningen av dem skapar nya problem eftersom företagets ledare kan använda sin omdömesförmåga vid beslut om dem. (Dechow, 1994, 4–8)

Karjalainen (2014, 12) lyfter fram en annan redovisningsprincip som är relevant inom ämnet resultatmanipulering, nämligen försiktighetsprincipen (eng: accounting conservatism). Denna handlar i det stora hela om att vara försiktig vid värderingen av skulder och tillgångar. Enligt denna princip så skall man hellre värdera skulder för högt än för lågt och hellre värdera tillgångar för lågt än för högt. Försiktighetsprincipen delas av Beaver & Ryan (2005, 269) in till ovillkorlig (eng: unconditional) och villkorlig (eng: conditional). Den ovillkorliga försiktighetsprincipen innefattar en oberoendehet från händelser. Som exempel lyfter de upp direkt kostnadsföring av internt utvecklade immateriella tillgångar och accelererade avskrivningar av tillgångar, som alltså innebär att avskrivningarna görs över en kortare tid än den förväntade ekonomiska livslängden. Den villkorliga försiktighetsprincipen innebär att de bokförda värdena skrivs ned vid tillräckligt ogynnsamma förhållanden, men att de inte skrivs upp vid gynnsamma förhållanden. Ett exempel för detta kan t.ex. vara marknadsvärdering för inventarier eller nedskrivning av tillgångar med lång livstid. (Beaver & Ryan, 2005, 269–270) Den villkorliga försiktighetsprincipen är enligt Karjalainen (2014, 12) effektiv för att manipulera på ett företags resultat, eftersom den ger företag möjligheten att temporärt minska på resultatet genom att välja tidpunkt för ekonomiska förluster eller fördröja ekonomiska vinster.

2.4 Incitament för resultatmanipulering

Eftersom det är problematiskt att mäta om resultatmanipulering har skett så är ett vanligt sätt då man vill göra detta att först identifiera situationer där ledare troligen har starka incitament för att manipulera resultatet. (Healy & Wahlen, 1999, 370) Det finns mycket tidigare forskning om vilka dessa incitament kan vara. För att göra dessa incitament mer överskådliga delas de ofta in i olika kategorier.

Scott (2015, 447) delar de olika mönstren inom resultatmanipulering till fyra olika grupper. Den första beskrivs som ”Ta ett bad”, vilket innebär att företaget tar tillfället i akt under en period då de kommer att redovisa förlust, och då redovisar en stor förlust. Förlusten kan då användas till att höja företagets resultat i framtiden när periodiseringen återställs. Det andra mönstret beskrivs av Scott (2015, 447) som resultatminimering, detta kan t.ex. användas för företag med en hög politisk synlighet under en lönsam period eller vid skatteminimering. Det motsatta mönstret är då enligt Scott (2015, 447) resultatmaximering, vilket t.ex. kan användas av ledningen för att uppnå bonuskvoter eller vid kovenanter. Scott (2015, 447) beskriver det sista mönstret som resultatutjämning, här tar han bl.a. upp att ur ett kontraktsteoriperspektiv så föredrar en riskavers ledare en jämn ström av bonusar. Detta kan då leda till att företagsledare vill jämna ut resultatet för att få en konstant kompensation. Scott (2015, 447) nämner vidare att valet av dessa mönster kan variera under olika tidsperioder p.g.a. förändringar i kontrakt eller lönsamhet för företaget. Mönstren kan även vara i konflikt med varandra, vilket vi t.ex. ser i Karjalainens (2014) studie, där företagen hade incitament att både manipulera resultatet uppåt och nedåt. Denna studie beskrivs utförligare under avsnittet tidigare forskning.

Healy & Wahlen (1999, 370) delar exempelvis in incitamenten för resultatmanipulering i tre olika grupper: Kapitalmarknadsmotiv, kontrakt skrivna utgående ifrån redovisningen och antitrust-lagstiftning eller andra regleringar i lag. Walker (2013, 452) presenterar vidare en lite bredare kategorisering: Kapitalmarknadsmotiv, kontraktsmotiv och tredjepartsmotiv. Jag har valt att använda mig av denna kategorisering eftersom den är mer heltäckande än de övriga.

2.4.1 Kapitalmarknadsmotiv

Redovisningsinformation används ofta av investerare och finansiella analytiker som understöd vid värderingsprocessen av aktier. Resultatmanipulering med kapitalmarknadsincitament handlar vanligtvis om fördelarna ett företag kan få från en bra värdering på kapitalmarknaden. Tidigare studier har dock visat att ledare använder resultatmanipulering för att påverka aktiepriset både positivt och negativt. (Sundvik, 2016, 15)

En tidigare studie av Perry & Williams (1994) har fokuserat på resultatmanipuleringen före företagsledningens aktieköp, där det finns resultat som tyder på att de abnorma periodiseringarna är negativa före företagsledningens aktieköp. Åt det motsatta hållet så finns det studier (Teoh, Welch, & Wong 1998) som indikerar att abnorma periodiseringar är positiva före aktieemissioner. Trueman & Titman (1988) visar vidare att det finns motiv för ledare att jämna ut det redovisade resultatet för att få företag att verka som mindre riskfyllda än de är i verkligheten. Vidare hittar Burgstogler & Eames (2006) resultat som tyder på att ledare resultatmanipulerar för att undvika att rapportera ett lägre resultat än analytikers prognoser.

Niskanen & Keloharjus (2000) påvisar i deras studie att finländska företag både manipulerar resultatet nedåt och även manipulerar resultatet uppåt för att få en förskönad effekt på resultatet. Resultaten i studien (2000, 451) antyder att företagen justerar siffran näst längst till vänster i högre grad än övriga siffror för att få resultatet att se större ut. Som exempel kan ges att ett resultat på 101 000 € kan se abnormt högre ut än ett resultat på 99 000 €.

Studier om resultatmanipulering med kapitalmarknadsincitament varierar beroende på vilket antagande som görs om investerares rationalitet. Vissa påstår att investerare blir missledda av resultatmanipulering medan andra påstår att investerare ser igenom resultatmanipulering. (Sundvik, 2016, 15) Kapitalmarknadsmotiv gäller av förklarliga skäl främst företag som är börsnoterade eller planerar att börsnoteras. Därmed kan incitamenten för att resultatmanipulera skilja sig mellan börsnoterade företag och privatägda företag.

2.4.2 Kontraktsmotiv

Redovisningsdata används ibland både som måttstock och hjälpmedel för att reglera kontrakt mellan företaget och dess intressenter, vilka t.ex. kan vara aktieägare eller utomstående långgivare. Kontrakten kan exempelvis vara bonuskontrakt för ledningen eller kovenanter mellan företaget och en långgivare. (Scott, 2015, 454)

Resultatmanipulering med kontraktsincitament har bl.a. undersökts av Healy (1985) där han mer specifikt undersöker ledningens bonussystem som incitament för resultatmanipulering. Sweeney (1994) undersöker vidare kovenanter som incitament för resultatmanipulering och resultaten indikerar att företag som har överträtt kovenanter gör inkomstökande ändringar i redovisningen efter överträdelsen. Inom samma område har DeFond & Jiambalvo (1994) undersökt resultatmanipulering inom företag som har brutit mot kovenanter. I studien konstaterade de att företag använde sig av abnorma periodiseringar för att öka på det rapporterade resultatet året före överträdelsen mot kovenanten.

2.4.3 Tredjepartsmotiv

Resultatmanipulering med tredjepartsmotiv inkluderar enligt Sundvik (2016, 15) nästan alla övriga intressenter förutom investerare. Intressenterna kan vara allt från kunder och anställda till skattemyndigheter och lagstiftare. I likhet med de övriga kategorierna så kan dessa tredjepartsmotiv leda till att företag manipulerar resultatet både uppåt och nedåt.

I tidigare studier har det visats att privatägda företag resultatmanipulerar för att undvika förluster. Coppens & Peek (2005) undersöker resultatmanipulering inom europeiska privata bolag och studien visar att bolag inte undviker att redovisa små förluster om bolaget är lokaliserat i ett land där beskattningen och redovisningen är starkt sammankopplade. Detta kopplar de ihop med ett skatteincitament som minskar på företags nytta av att manipulera resultatet uppåt.

I USA har företag som är i en konkurrensmässigt dålig ställning jämfört med utländska företag lagenlig rätt att ansöka om ekonomiska lättnader. Jones (1991) undersökte företags benägenhet att rapportera ett lägre resultat i samband med bedömningsprocessen för beviljandet av lättnaderna. Under bedömningsprocessen tas företagets ekonomiska faktorer i beaktande, som t.ex. företagets försäljning och vinst. Därmed identifierade

Jones (1991) ett incitament för företagen att välja redovisnings- och rapporteringsmetoder som minskar på det redovisade resultatet. Resultaten tyder på att företag i samband med denna bedömningsprocess har manipulerat resultatet nedåt. (Scott, 2015, 452–453)

Kasanen m.fl. (1996) och Karjalainen (2014) visar vidare att dividender även kan vara ett incitament för att utöva resultatmanipulering. Kasanen m.fl. (1996) nämner att företag vill betala en jämn ström av dividender till stora aktieägare för att hålla dem nöjda och att företag med ett högt icke-manipulerat resultat manipulerar resultatet nedåt för att lätta på skattekostnaderna. Karjalainen (2014) visar att resultatet manipuleras uppåt året före en strängare dividendbeskattning träder i kraft, med syftet att minska på skattekostnader.

2.5 Tidigare forskning

Nedan presenteras några tidigare studier som behandlar resultatmanipulering och beskattning. Studierna som behandlas är både gjorda på europeiska bolag och på amerikanska bolag. Studierna behandlar även skillnader mellan privata och offentligt noterade bolag inom området resultatmanipulering. Jag går också igenom några tidigare studier som har gjorts om resultatmanipulering i samband med skattesänkningar.

2.5.1 Resultatmanipulering och beskattning

I Finland och i de flesta andra europeiska länder är redovisningen starkt sammanflätad med beskattningen. Med detta menas att ett företags redovisade resultat till stor del är det samma som företagets beskattningsbara inkomst. I andra länder, exempelvis USA, är det redovisade resultatet och beskattningen inte lika starkt sammanbundna. Sundvik (2016, 24) nämner att företag i USA generellt producerar två olika finansiella rapporter, ett för redovisningens skull och ett för beskattningens skull. Dessa två rapporter styrs av olika regleringar och det leder enligt honom till att rapporterna väsentligt kan skilja sig från varandra. Karjalainen (2014, 14) konstaterar att företag i länder med skilda redovisnings- och beskattningssystem i större grad kan använda den finansiella redovisningen för att signalera företagets ställning eftersom det redovisade resultatet inte påverkas av företagsbeskattningen.

Coppens & Peek (2005, 4) konstaterar att det finns två faktorer som bestämmer hur skatteincitament påverkar den finansiella redovisningen. Kontrakt baserade på

redovisningen och skatteplanering (eng: tax determination) skapar motstridiga incitament att manipulera resultatet. Därför påverkas skatteincitamenten negativt om finansiella rapporter används i kontrakt och i kommunikation med intressenter. För det andra så konstaterar de att den finansiella redovisningen påverkas mer av skatteincitament om redovisnings- och beskattningssystemen står nära varandra.

Burgstahler m.fl. (2006) konstaterar i en jämförelse mellan europeiska offentligt noterade företag och privata företag att de privata företagen utövar resultatmanipulering i högre grad än de offentligt noterade företagen. Vidare konstaterar de också att resultatmanipulering utövas i mindre omfattning i länder med en stark lagstiftning. De nämner också att offentligt noterade och privata företag förhåller sig annorlunda till institutioner och att det mellan bolagstyperna kan variera hur starkt redovisningen är sammankopplad med beskattningen. Vidare konstaterar Burgstahler m.fl. (2006) att en starkare koppling mellan beskattningen och redovisningen är associerad med mer resultatmanipulering, men att denna effekt lindras av påtryckning från marknaden då det gäller offentligt noterade företag.

Coppens & Peek (2005) undersöker om europeiska privata företag utför resultatmanipulering och ifall skatteincitament påverkar detta. De nämner att forskare ofta misslyckas med att särskilja mellan influenser från redovisningsbaserad övervakning och tryck från kapitalmarknaden. Genom att göra en jämförelse mellan offentligt noterade och privata företag vill de fastställa rollen för trycket från kapitalmarknaden. Slutsatserna som de drar är att stora privata företag i länder där beskattningen är starkt sammankopplad med redovisningen undviker att rapportera förluster, men att de inte undviker att rapportera minskningar av resultatet. (Coppens & Peek, 2005, 2)

Ball & Shivakumar (2005) konstaterar att marknaden för finansiella rapporter väsentligt skiljer sig för privata respektive offentligt noterade företag. Det är mindre sannolikt att privata företag använder sig av sina finansiella rapporter då de uppgör kontrakt med långgivare, företagsledare och andra parter, och vid primära och sekundära kapitaltransaktioner (eng: equity transactions). De presenterar vidare att det är mer sannolikt att privata företags finansiella rapportering i högre grad påverkas av beskattning, dividendpolicys och andra policyn än att den påverkas av en efterfrågan på minskad informationsasymmetri. (Ball & Shivakumar, 2005, 96)

2.5.2 Resultatmanipulering i samband med en ändring av inkomstskattesatsen

Många tidigare studier om resultatmanipulering i samband med en förändring av inkomstskattesatsen hänför sig till ändringen av skattelagstiftningen i USA år 1986. Under de efterföljande åren skedde det gradvis en sänkning i företagens inkomstskatteprocent. Den maximala beskattningsprocenten sänktes i USA från 46 % år 1986 till 40 % under år 1987 och vidare till 34 % efter år 1987. Guenther (1994) är en av dem som undersökte detta. I undersökningen använder Guenther (1994) sig av totala periodiseringar och separerar dem i periodiseringar som inte förväntas påverka det beskattningsbara resultatet och i periodiseringar som förväntas påverka det beskattningsbara resultatet. Resultaten från studien visar att de periodiseringar som förväntas påverka den beskattningsbara inkomsten signifikant är negativa under året före skattesänkningen. (Guenther, 1994, s. 243) Lopez m.fl. (1998) gör en liknande undersökning där delar in företagen i två grupper beroende på om de anses ha ett aggressivt skattebeteende eller inte. Resultaten i studien visar ett samband mellan skatteaggressivitet och en förändring i inkomster under perioder före och efter att skattelagstiftningen trätt i kraft. Vidare konstaterar de en positiv relation mellan storleken på förändringen i beskattningsprocenten och storleken på negativa abnorma periodiseringar. (Lopez, m.fl., 1998, 55)

Vidare så undersökte Maydew (1997) resultatmanipuleringen vid samma tidpunkt. Mer specifikt undersöker han användningen av loss carryback-funktionen i beskattningen. Loss carryback-funktionen innebär att företag som gör en nettoförlust kan använda sig av förlusten för att minska på det beskattningsbara resultatet under de tre föregående räkenskapsperioderna då de har en positiv beskattningsbar inkomst. Slutsatsen i denna studie var att företag med negativa nettoresultat (eng: *Net operating loss, NOL carryback*) fördröjde att rapportera vinster och rapporterade nya förluster under de närmast efterföljande åren efter skattereformen. (Maydew, 1997, s. 96)

Scholes m.fl. (1992) undersöker även de skattereformen i USA år 1986 och om företag fördröjde inkomstigenkänning eller accelererade upptagningen av kostnader före förändringen i beskattningen. I studien konstaterar de att stora företag flyttade fram omsättning till en tidpunkt med en lägre beskattningsprocent, de hittade dock inte samma mönster vid mindre företag.

I samband med skattereformen i Finland år 2005, då samfundsskatteprocenten sänktes från 29 % år 2004 till 26 % år 2005 gjorde Karjalainen (2014) en undersökning om det skedde resultatmanipulering under år 2004 för att dra nytta av den kommande skattesänkningen. År 2005 och 2006 skedde det även en förändring i dividendbeskattningen vilket resulterade i att dividendbeskattningen blev strängare. Som Karjalainen (2014, 3) konstaterar fanns det under år 2004 två motstridande incitament för att manipulera resultatet. För att dra nytta av den kommande samfundsskattesänkningen fanns det motiv för att manipulera resultatet nedåt och för att dra nytta av den dåvarande dividendbeskattningen fanns det incitament för företagsledare att manipulera resultatet uppåt. Karjalainen (2014, 19) hävdar att resultaten av studien visade att då det sker resultatmanipulering med skatteincitament så väger personliga skatteincitament tyngre än ett företags skatteincitament. Mer specifikt tar han upp att resultaten manipulerades uppåt och inte nedåt året före skattesänkningen trädde i kraft, på grund av att ägarna drog nytta av den mer fördelaktiga beskattningen på dividendinkomster. Vidare konstaterar Karjalainen att ju mindre företag desto mer manipulerades resultaten, och han drar där kopplingen till ett mer koncentrerat ägande.

I samband med den ovan nämnda skattereformen i Finland noterar även Sundvik (2016b) att privata företag förlängde sin räkenskapsperiod för att bokslutsdatumet skulle infalla under året då samfundsskattesänkningen har trätt i kraft. Vidare konstaterar han att för företag som inte förlängde sin räkenskapsperiod så verkar det finnas både dividend- och samfundsskatteincitament för att manipulera resultatet. I samband med samfundsskattesänkningen år 2014 så implementerades en retroaktiv restriktion av Skatteförvaltningen. Den fastställde att företag som gjorde beslutet att förlänga räkenskapsperioden efter att skattereformen hade blivit godkänd, skulle beskattas enligt den gamla samfundsskattesatsen. (Sundvik, 2016b, 23)

I Sverige har det under de senaste åren skett två sänkningar i inkomstskattesatsen för företag. År 2009 sänktes skattesatsen från 28 % till 26,3 % och år 2013 sänktes skattesatsen från 26,3% till 22 %. (Sundvik, 2016a, 265) Sundvik (2016a) undersöker ifall privata företag manipulerar resultatet nedåt under året som föregår skattesänkningen för att spara på skattekostnader. I undersökningen hittar Sundvik (2016a) signifikanta resultat som antyder att resultatet manipuleras nedåt före en sänkning av företagets inkomstskatt träder i kraft. Vidare konstaterar Sundvik (2016a, 282) att eftersom

resultatmanipulering som minskade på resultatet hittades vid båda skattereformerna så tyder detta på att detta beteende är ständigt. I studien konstaterar Sundvik vidare att resultaten tyder på att kundfordringar var de periodiseringar som till störst del användes för att manipulera resultatet, men att även inventarier och avskrivningsperiodiseringar användes till en viss del.

2.6 Sammanfattning

Agentteorin är en viktig bakgrund till området resultatmanipulering eftersom olika parter i kontrakt kan ha olika mål. Därför står dessa parter ofta i konflikt med varandra. I privata företag är dock ägandet ofta koncentrerat och ägarens och ledningens incitament går ofta mot samma riktning. Inom detta tillämpningsområde utgör företaget en kontraktspart och staten en annan part.

Det råder ingen konsensus över den exakta definitionen på resultatmanipulering. Några definitioner inkluderar endast periodiseringsbaserad resultatmanipulering och andra endast opportunistisk resultatmanipulering. Gemensamt för definitionerna är dock att de fokuserar på ledningens intentioner. Scotts (2015) definition är bred och används i detta arbete.

Resultatmanipulering kan delas in till två kategorier, resultatmanipulering baserat på verkliga händelser och periodiseringsbaserad resultatmanipulering. Resultatmanipulering baserat på verkliga händelser handlar om att frånga normala operationella principer med syftet att påverka det redovisade resultatet. Periodiseringsbaserad resultatmanipulering handlar om att utnyttja periodiseringarnas funktion för att påverka det redovisade resultatet.

Incitamenten för att utföra resultatmanipulering delas in till tre olika kategorier. Kontraktsmotiv, kapitalmarknadsmotiv och tredjepartsmotiv. Kontraktsmotiv kan handla om ledningens bonuskontrakt, som ger ledningen en bonus om de uppnår ett visst resultat. Kapitalmarknadsmotiv handlar ofta om att påverka det kortsiktiga aktiepriset för att dra nytta av fördelarna med en hög värdering på marknaden. Detta kan t.ex. ske i samband med ledningens uppköp av aktier eller börsintroduktioner. Tredjepartsmotiv innefattar i stort sett alla andra intressenter förutom investerare, som t.ex. anställda, kunder,

skattemyndigheter och lagstiftare. Resultatmanipulering med skatteincitament faller under kategorin tredjepartsmotiv.

Finlands beskattningssystem skiljer sig från många andra länder i och med att redovisnings och beskattningssystemen är starkt sammankopplade. Det går att dela faktorer som påverkar resultatmanipulering med skatteincitament till två kategorier: Kontrakt baserade på redovisningen och skatteplanering. Dessa skapar motstridiga incitament att påverka resultatet. I och med att privata företag kan förväntas ha mindre kontrakt som är bundna till redovisningen jämfört med större och offentligt noterade företag, så minskar inverkan av dessa incitament för mindre privatägda företag. Vidare så konstateras skatteincitamenten vara starkare ifall redovisningen är starkt sammankopplad med beskattningen. Därmed torde det finnas relativt starka skatteincitament för att manipulera ett företags resultat i privatägda företag i Finland.

Det har gjorts flera studier om resultatmanipulering med skatteincitament i samband med USA:s skattereform år 1986. I dessa studier har det påvisats att företag utfört inkomstminskande resultatmanipulering före skattesänkningen trädde i kraft och att företag som har redovisat förlust har fördröjt vinstredovisningen till en tidpunkt då en lägre skatteprocent var i kraft. I Finland har det gjorts en studie om resultatmanipulering i samband med en samfundsskattesänkning. Resultatet visade att ändringar i dividendbeskattningen vägde tyngre än ändringar i samfundsskattesatsen. I Sverige har det också gjorts en liknande studie i samband med två olika sänkningar i företags inkomstskatt. Resultaten av denna studie indikerar att inkomstminskande resultatmanipulering utförs före sänkningar i företags inkomstskatt och att beteendet är ständigt.

3 Metod

För att ge en bakgrund till mitt metodval presenteras några tidigare använda modeller som har använts för att mäta och estimeras resultatmanipulering samt forskningsvärldens uppfattning av dessa. Efter detta presenterar jag den modell som används i det här arbetet och går igenom min forskningsfråga och hypotes. Därefter beskrivs hur data har samlats in och behandlats.

3.1 Modeller för att mäta resultatmanipulering

Att mäta resultatmanipulering kan vara problematiskt eftersom det inte direkt kan avläsas ur ett företags bokslut. Förändringar i olika poster är något som lätt kan observeras men orsaken till förändringen i posterna okända för en utomstående part. (Scott, 2015, 450) Det handlar som tidigare nämnts alltså om att ledningens intentioner inte är observerbara. Som nämndes tidigare i arbetet så undersöks förekomsten av resultatmanipulering vanligen genom att identifiera situationer där företagsledare har incitament för att manipulera resultatet, för att sedan försöka hitta mönster med hjälp av olika modeller.

McNichols (2000, 314) delar in forskningen för att mäta förekomsten av resultatmanipulering i tre kategorier:

1. Totala (aggregerade) periodiseringar.
2. Specifika periodiseringar.
3. Baserade på resultatdistributionen efter manipulering.

Många studier, med sin början av Healy (1985) och DeAngelo (1986), försöker identifiera abnormal periodiseringar baserat på relationen mellan totala periodiseringar och ett antagande av olika förklarande faktorer. (McNichols, 2000, 316)

I studier som mäter specifika periodiseringar undersöks vanligen specifika industrier som t.ex. bankindustrin eller försäkringsbranschen. I sådana studier undersöks ofta en stor periodisering som kräver mycket omdöme. (McNichols, 2000, 316) Lopez, m.fl. (1998, 40) menar att detta sätt generellt mäter resultatmanipulering bättre än genom att mäta aggregerade periodiseringar, men att sambandet mellan resultatet och en påverkan på specifika periodiseringar är liten. De menar att grunden till detta är att en företagsledare

möts av en mängd olika periodiseringsval. Ett exempel på en studie där specifika periodiseringar undersöks i ett sampel från flera olika branscher är Sundvik (2016). Han använde sig av både aggregerade och specifika periodiseringar för att mäta resultatmanipuleringen i samband med en sänkning av företagens inkomstskatt i Sverige. Som specifika periodiseringar mätte han oförväntade förändringar i kundfordringar, inventarier, kortfristiga skulder och avskrivningar.

Vid mätningen av resultatdistributionen fokuserar man ofta på resultatets beteende mot en referenspunkt, vilken kan vara noll eller resultatet för ett tidigare kvartal. Sedan testar man ofta ifall frekvensen under eller över referenspunkten är jämnt fördelad eller om det finns en brist i sammanhanget p.g.a. användning av omdöme. (McNichols, 2000, 316)

Det finns enligt Sun & Rath (2010) två komponenter i ett resultat, det operativa kassaflödet och totala periodiseringar. Nedan kommer jag endast att mer specifikt gå igenom modeller som utgår ifrån totala periodiseringar, eftersom användningen av dessa modeller är mest utbredd.

3.1.1 Totala periodiseringar

Det finns många olika modeller som ämnar mäta resultatmanipulering genom att se på totala periodiseringar. De sträcker sig från enkla, där abnormala periodiseringar antas vara totala periodiseringar (ex. Healy (1985) & DeAngelo (1986)), till mer avancerade modeller där man delar upp totala periodiseringar till abnormala och förväntade periodiseringar. (Dechow m.fl., 1995, 194).

Totala periodiseringar mäts enligt Hribar & Collins (2002, 106) oftast utgående från balansräkningen, vilket enligt dem kan ge upphov till att uppskattningen av förväntade och abnormala periodiseringar innehåller fel. Det kan leda till att det ser ut som att ett bolag har manipulerat resultatet fastän det inte har skett. Felet hänvisar de (2002, 107) till att vid avyttringar och fusioner så förändras de kortfristiga tillgångarna och kortfristiga skulderna utan att ha någon resultat effekt.

3.1.2 Abnorma och förväntade periodiseringar

Efter att ha beräknat de totala periodiseringarna används ofta abnorma periodiseringar som mått för resultatmanipulering. Ett annat uttryck för abnorma periodiseringar kan på svenska vara oförväntade periodiseringar, men i detta arbete använder jag mig endast av uttrycket abnorma periodiseringar. På engelska har åtminstone uttrycken *discretionary accruals*, *abnormal accruals* och *unexpected accruals* använts inom litteraturen.

För att mäta abnorma periodiseringar så görs ett antagande om att det i företag alltid finns en förväntad mängd periodiseringar. Dessa är periodiseringar som hänför sig till normala redovisningsprinciper, till exempel periodiseringar av kundfordringar. Om de totala periodiseringarna under ett specifikt år avviker från de förväntade periodiseringarna så antas de abnorma periodiseringarna vara skillnaden mellan dessa.

En modell som anses vara sofistikerad blev utvecklad av Jones (1991). Med denna modell så försöker man kontrollera för att en förändring i företagets ekonomiska förhållanden kan påverka de förväntade periodiseringarna. Jones (1991) använde en regressionsmodell för att bryta ner de totala periodiseringarna till förväntade och abnorma. Även om den modifierade Jones-modellen har konstaterats vara bäst för att uppskatta abnorma periodiseringar kräver den tillgång till stora mängder tidsseriedata. Jones (1991, 206) exkluderade exempelvis alla företag som hade mindre tidsserieobservationer än 14 år. Camoa & Camacho-Minano (2015, 226) lyfter också fram att tidigare forskning ofta har mätt abnorma periodiseringar med Jones-modellen och andra varianter av den, men att modellen har kritiserats eftersom användning av modellen kan leda till felaktiga slutsatser om resultatmanipulering har skett. Dechow m.fl. (1995, 223–225) konstaterar att en modifierad Jones-modell där man justerar förändringen i omsättningen med förändringen i kundfordringar är kraftfullast för att mäta resultatmanipulering.

3.2 Arbetets modell

Vid val av modell är det en klar fördel att utgå ifrån de totala periodiseringarna eftersom de är direkt utläsbara från ett företags balansräkning och eftersom denna ofta är lättillgänglig. Vidare är det i Finland endast obligatoriskt att upprätta en finansieringsanalys för stora företag och företag av allmänt intresse (BFL, 3 kap 1 §). Därför är dessa inte lättillgängliga för mindre privata företag. Därmed utesluts metoder som är kassaflödesbaserade och en modell som är baserad på bokslutsdata lämpar sig bäst i denna undersökning.

För att mäta om resultatmanipulering har förekommit kommer jag att använda mig av en modell uppgjord av DeFond & Park (2001) som estimerar abnormala periodiseringar i rörelsekapitalet. Som mått på förväntade periodiseringar har DeFond & Park (2001, 380) i sin studie använt sig av rörelsekapitalet i förhållande till omsättningen. Genom att mäta rörelsekapitalet i förhållande till omsättningen så får man ett jämförbart värde. DeFond & Park (2001, 381) konstaterar dock att modellen skulle vara mer exakt om man skulle ta hänsyn till analytikerns prognoser för periodiseringar, men att sådana inte är tillgängliga i stor utsträckning.

Vidare påpekar Campa & Camacho-Minano (2015, 226) att DeFond & Park (2001) modellen inte påverkas av de mätningsfel som är sammankopplade med Jones-modellen. Karjalainen (2014, 6) lyfter å sin sida fram att modellen har flera begränsningar. Modellen antar vid estimeringen av nuvarande års resultatmanipulering, liksom DeAngelo (1986) modellen, att ett tidigare års resultat inte har blivit manipulerat. Därför kan det vara så att modellen inte upptäcker resultatmanipulering ifall resultatmanipulering har skett under jämförelseperioden.

I DeFond & Park (2001) modellen estimeras abnormala periodiseringar i rörelsekapitalet baserat på ett företagsspecifikt förhållande mellan rörelsekapital och omsättning. De abnormala periodiseringarna beräknas som skillnaden mellan nuvarande års rörelsekapital och den förväntade nivån på rörelsekapitalet. Den förväntade nivån på rörelsekapitalet beräknas som föregående års rörelsekapital delat med föregående års nettoförsäljning multiplicerat med nuvarande års nettoförsäljning. Modellen har både använts av Karjalainen (2014) och Campa & Camacho-Minano (2015). Modellen som Campa & Camacho-Minano (2015) använder sig av ser ut enligt följande:

Formel 1:

$$ABWCA_{it} = WC_{it} - (WC_{it-1} / S_{it-1}) * S_{it}$$

ABWCA = Abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet

WC = Rörelsekapital. Beräknas som kortfristiga tillgångar efter subtraktion av kassa och tillgångar likvärdiga med kassa, minskat med kortfristiga skulder.

S = Nettoförsäljning (Omsättning minskat med givna rabatter)

i = Företag

t = År

De abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet delas med de totala tillgångarna för att justera för företagsstorlek.

Ekvationen som jag har valt att använda för att testa min hypotes är baserad på Karjalainens (2014) ekvation. Ekvationen inkluderar en testvariabel och fyra kontrollvariabler. Testvariabeln (I_{2013}) är en dummyvariabel som antar värdet ett om året är 2013, vilket är året före samfundsskattesänkningen, och noll det är ett annat år. Karjalainen (2014, 6) nämner att kontrollvariabler för storlek (STORLEK), inflytande (SKULDER), rörelsens kassaflöde (RKF) och förlust (FÖRLUST) ofta har använts i tidigare studier om resultatmanipulering. Dessa tas med för att de kan tänkas påverka eventuella abnorma periodiseringar. STORLEK beräknas som den naturliga logaritmen av summan av totala tillgångar i slutet på året och ett. SKULDER är lika med totala skulder delat med totala tillgångar under år t. RKF är lika med rörelsens kassaflöde delat med totala tillgångar under år t-1. Rörelsens kassaflöde beräknas vidare som nettoresultat före extraordinära poster subtraherat med periodiseringar (= Δ inventarier + Δ kundfordringar + Δ andra kortfristiga tillgångar minskat med kassa och tillgångar likvärdiga med kassa - Δ leverantörsskulder - Δ övriga kortfristiga skulder - avskrivningar). FÖRLUST är en till dummyvariabel som antar värdet ett ifall nettoresultatet för år t är negativt och noll om fallet är annat. Utöver dessa variabler har tidigare inkluderats en kontrollvariabel för tillväxt, bransch (Karjalainen, 2015 & Sundvik, 2016) och ifall företaget har reviderats av en av de fyra största (eng: *big four*) revisionsbyråerna (Sundvik, 2016). Dessa har jag valt att utelämna eftersom denna undersökning inte är lika omfattande som Karjalainens (2015) och Sundviks (2016). Regressionen görs enligt minstakvadratsmetoden (OLS) och ekvationen ser ut enligt följande:

Formel 2:

$$ABWCA = \beta_0 + \beta_1 I_{2013} + \beta_2 \text{STORLEK} + \beta_3 \text{SKULDER} + \beta_4 \text{RKF} + \beta_5 \text{FÖRLUST} + \varepsilon$$

ABWCA = Positiva eller negativa abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet. Taget från formel 1.

I₂₀₁₃ = Dummyvariabel, 1 för år 2013 i övrigt 0

STORLEK = Naturlig logaritm av summan av totala tillgångar i slutet på året

SKULDER = Totala skulder delat med totala tillgångar under år t

RKF = Rörelsens kassaflöde delat med totala tillgångar under år t-1

FÖRLUST = Dummyvariabel, ett om företaget gjort förlust och noll i övriga fall

3.3 Forskningsfråga

Jag ämnar mäta om aktiebolag i Finland har utfört inkomstminskande resultatmanipulering under år 2013 för att minska på skattekostnaden i företaget. Mer specifikt ämnar jag mäta om företagen har använt sig av abnorma periodiseringar för att minska på resultatet under år 2013.

Svaret på forskningsfrågan kan tänkas vara av intresse både för standardsättare, lagstiftare och för företagens övriga intressenter. Om resultaten tyder på att företag i omfattande skala resultatmanipulerar i samband med ändringar i samfundsskattesatsen kan informationen användas inför kommande lagändringar. Vidare skulle en omfattande utövning av resultatmanipulering ge skäl åt ett företags intressenter att ta detta i beaktande, eftersom resultatet i sådana fall inte är tillförlitligt. Om resultaten visar att inkomstminskande resultatmanipulering inte utförs i samband med en skattesänkning är även det av intresse för intressenterna.

3.4 Hypotes

Det finns tidigare studier som visar att företag resultatmanipulerar i samband med en sänkning av företagets inkomstskattesats. Finlands regering informerade i mars 2013 om en sänkning av samfundsskattesatsen som skulle träda i kraft 2014. (Yle Uutiset, 2013). Därmed har företagen varit medvetna om sänkningen i åtminstone nio månader, vilket ger dem tid till bokslutsplanering. Jag förväntar mig att företagen under år 2013 vill minska på den beskattningsbara inkomsten genom användning av abnorma

periodiseringar. Detta ger företagen möjlighet att återföra periodiseringarna under kommande år, då en lägre samfundsskatt gäller. Därmed borde de abnorma periodiseringarna vara negativa för företagen år 2013 om det har skett resultatmanipulering med samfundsskatteincitament. Nollhypotesen utformas enligt följande:

Aktiebolagen i Finland har inte negativa abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet under år 2013 och värdet för dessa skiljer sig inte under år 2013 jämfört med kommande år.

3.5 Datainsamling

Data samlas in från Voitto+ databasen som erbjuder bokslutsinformation om finländska företag. I den primära undersökningen så består samplet av finländska privata aktiebolag, eftersom detta är den mest använda företagsformen i Finland. I likhet med Karjalainen (2014) exkluderar jag kreditinstitut och företag inom försäkringsbranschen eftersom dessa följer andra redovisningsstandarder. Detta innefattar företag med branschkod mellan 65xxx och 67xxx i Voitto-databasen. Vidare inkluderar jag endast företag som har en standardiserad revisionsberättelse. I samplet inkluderar jag endast företag som har bokslutsdata för alla räkenskapsperioder mellan 2012 – 2016 och som har en 12 månaders räkenskapsperiod som slutar i december. Populationens storlek är då 27 053 företag. Av dessa har jag med hjälp av funktionen RANDBETWEEN i Microsoft Excel slumpmässigt valt ut 700 företag. Från dessa 700 företag har jag vidare tagit bort företag som under någon räkenskapsperiod inte har rapporterat någon omsättning. Detta på grund av att min estimering av abnorma periodiseringar baserar sig på rörelsekapitalet i förhållande till omsättningen.

Kvar blir ett urval på 496 privata aktiebolag och 2480 observationer mellan åren 2012 – 2016. Data från året 2012 används endast för att beräkna förändringen i posterna år 2013. År 2012 inkluderas därmed inte i analysen, vilken då inkluderar 1984 observationer.

Jag gör också en till analys där jag granskar data för offentligt noterade bolag i Finland. Även här samlas data in från Voitto+ databasen. Samplet för denna grupp är mindre och består av data från 113 olika företag. Det blir 452 observationer mellan åren 2013 – 2016.

För att öka på reliabiliteten så utförs analyserna en gång till med samma data utan extremvärden.

4 Resultat och analys

För att få en helhetsbild av det undersökta samplet går jag i detta kapitel först igenom deskriptiv statistik. I den deskriptiva statistiken kommer jag att presentera data som har behandlats och jämföra den. I huvudsak görs tre olika jämförelser där jag ser hur värdet för de abnormala periodiseringarna i rörelsekapital mäts. Jämförelserna är i huvudsak mellan år 2013 och åren 2014–2016 och de görs med två olika datasets, ett för de privata bolagen och ett för de offentligt noterade bolagen. Utöver detta görs även en jämförelse för hur de abnormala periodiseringarna i rörelsekapitalet år 2013 mäts för de privata bolagen och de offentligt noterade bolagen.

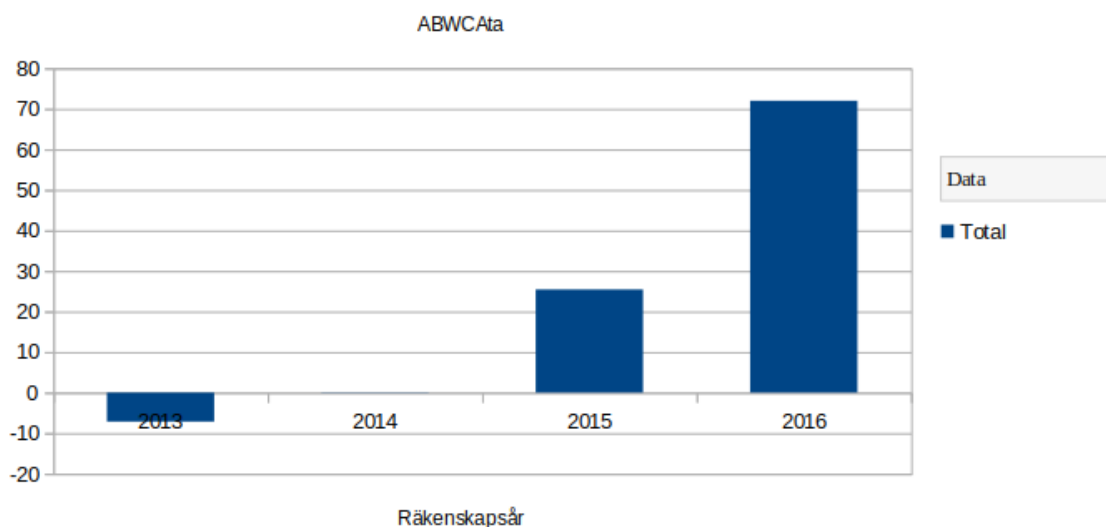
Efter det presenterar jag regressionsanalysen för de privata företagen och analyserar resultaten från denna. Därefter går jag igenom validitet och reliabilitet och sammanställer analysen till ett resultat.

4.1 Deskriptiv statistik

4.1.1 Privata bolag

För att snabbt kunna jämföra totalvärdet på de abnormala periodiseringarna i rörelsekapitalet från datamaterialet har jag summerat dem per år i figur 1. Av figuren framgår det att de är negativa under år 2013 och att det är rätt stor skillnad på värdet jämfört med år 2016. Under år 2014 ser det inte ut att finns några abnormala periodiseringar.

Summering av abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet i förhållande till tillgångar

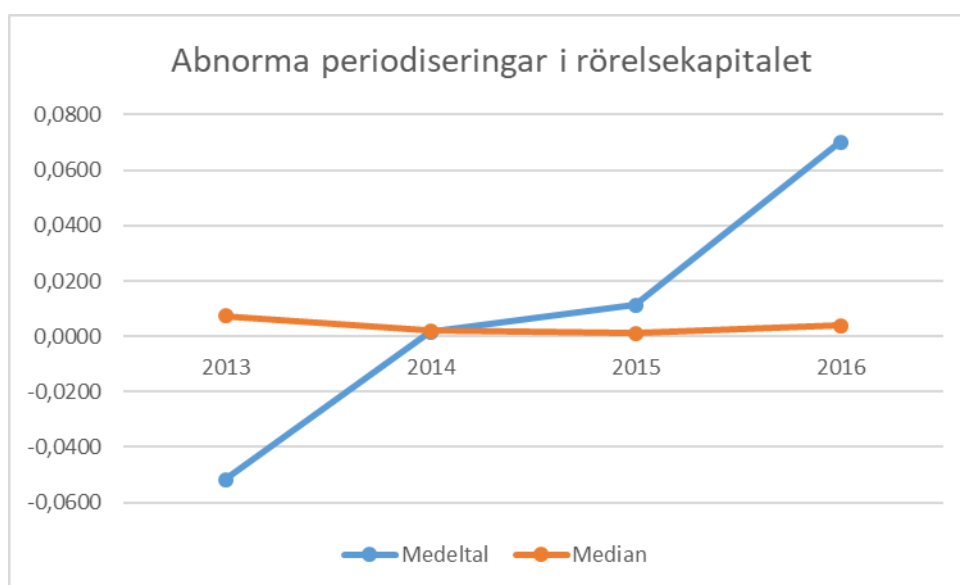
Figur 1 Summering av abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet i förhållande till tillgångar

I tabell 1 presenteras den deskriptiva statistiken för de inkluderade variablerna. Tabell 1 innehåller alla data utan någon eliminering av extremvärden. Det går att utläsa att det finns en del extremvärden som kan påverka analysen i och med att maximi- och minimivärdena för de abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet starkt avviker från medeltalet och medianen. Vid en noggrannare analys kan det konstateras att dessa extremvärden beror på stora förändringar i olika poster som tas i beaktande vid uträkningen av de abnorma periodiseringarna. Detta är exempelvis en stor förändring i omsättningen från år t-1 till år t. Vidare kan det även konstateras att standardavvikelsen för de abnorma periodiseringarna påverkas rätt kraftigt av dessa extremvärden.

Tabell 1 Deskriptiv statistik inkluderat all data

Deskriptiv statistik för åren 2013 - 2016 (n = 1984)					
Variabel	ABWCAta	STORLEK	SKULDER	RKF	FÖRLUST
Minimum	-22,2175	0,0000	0,0000	-4,0000	0
Maximum	61,6070	14,8155	25,5735	6,7353	1
Medelvärde	0,0078	6,5534	0,5471	0,1115	0,2
Median	0,0028	6,3261	0,4737	0,0597	
Standardavvikelse	1,5914	1,9211	0,8416	0,3945	

I figur 2 illustreras vidare hur de abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet rör sig från år till år. Vi kan utläsa att medeltalet är negativt under år 2013 och att det sedan rör sig mot noll till år 2014 för att sedan vara rätt högt vid år 2016. Medianen följer dock inte medeltalet, utan är svagt positiv under år 2013 och minskar en aning under år 2014 och 2015 för att sedan knappt höjas under 2016. Det går dock inte att utläsa några trender från medianen i och med att förändringen är väldigt liten och den hålls runt noll under samtliga år.

Figur 2 Abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet utan eliminering av extremvärden

Eftersom medeltalet avviker rätt mycket från medianen kan det antas finnas mest extremvärden under dessa år. För att få mer tillförlitliga resultat så tog jag bort fyra observationer från de mest extrema positiva abnorma periodiseringarna och sex från de mest extrema negativa observationerna. Dessa extremvärden beror på stora förändringar i poster som tas i beaktande vid uträkningen av de abnorma periodiseringarna, t.ex. i omsättningen. I tabell 2 nedan presenteras deskriptiv statistik för samplet då dessa observationer har tagits bort. Vi kan se att standardavvikelsen förändras rätt mycket, vilket även är förväntat eftersom variansen minskar i samband med en eliminering av extremvärden. Vidare kan det utläsas att medelvärdet av de abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet fortfarande är svagt positivt för samplet som helhet. Av samplet som helhet så är standardavvikelsen störst för variabeln storlek.

Tabell 2 Deskriptiv statistik år 2013 - 2016 utan extremvärden

Deskriptiv statistik för åren 2013 - 2016 (n = 1974)					
Variabel	ABWCAta	STORLEK	SKULDER	RKF	FÖRLUST
Minimum	-3,8096	0,0000	0,0000	-4,0000	0
Maximum	2,3341	14,8155	9,5556	6,7353	1
Medelvärde	0,0031	6,5664	0,5234	0,1122	0,2
Median	0,0029	6,3359	0,4717	0,0599	
Standardavvikelse	0,2877	1,9137	0,5390	0,3936	

I tabell 3 som innehåller deskriptiv statistik för variablerna under år 2013 kan det utläsas att både medeltalet och medianen är högre jämfört med samplet som helhet, vilket tyder resultaten inte har manipulerats nedåt i större utsträckning under år 2013 än under övriga år.

Tabell 3 Deskriptiv statistik år 2013 utan extremvärden

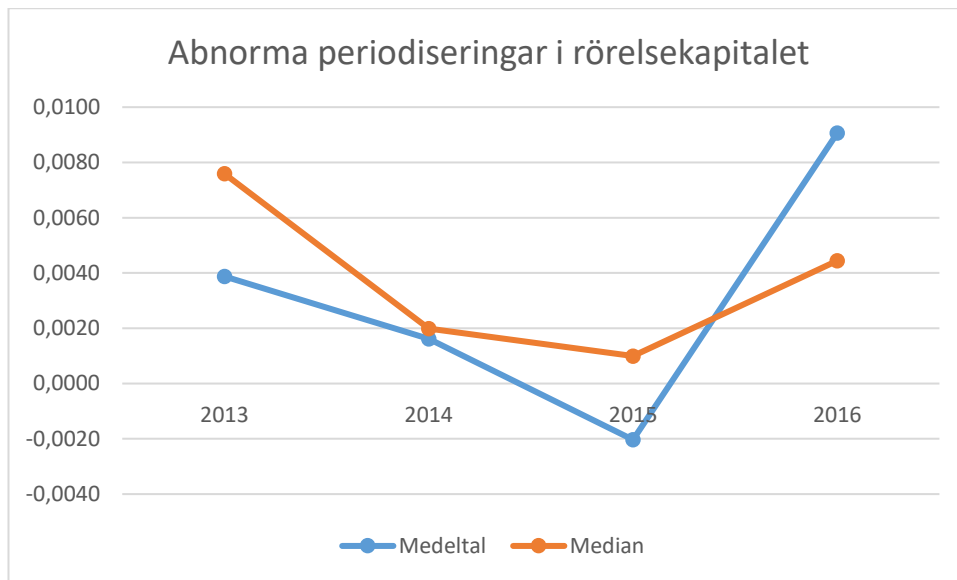
Deskriptiv statistik för år 2013 (n = 492)					
Variabel	ABWCAta	STORLEK	SKULDER	RKF	FÖRLUST
Minimum	-3,5434	0,0000	0,0000	-4,0000	0
Maximum	2,3341	14,6620	4,6000	3,7857	1
Medelvärde	0,0039	6,5185	0,5198	0,1119	0,2
Median	0,0076	6,2461	0,4837	0,0591	
Standardavvikelse	0,3135	1,9174	0,3939	0,3951	

I tabell 4 kan man utläsa att både medeltalet och medianen för de abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet är lägre under åren 2014 – 2016 än under 2013. Den deskriptiva statistiken indikerar rent av att resultaten har manipulerats uppåt i större utsträckning under år 2013 än under de övriga åren.

Tabell 4 Deskriptiv statistik 2014 - 2016 utan extremvärden

Deskriptiv statistik för åren 2014 - 2016 (n = 1482)					
Variabel	ABWCAta	STORLEK	SKULDER	RKF	FÖRLUST
Minimum	-3,8096	0,6931	0,0000	-2,8806	0
Maximum	1,4171	14,8155	9,5556	6,7353	1
Medelvärde	0,0029	6,5823	0,5246	0,1124	0,2
Median	0,0018	6,3474	0,4687	0,0606	
Standardavvikelse	0,2787	1,9129	0,5793	0,3933	

I figur 3 illustreras hur de abnormala periodiseringarna i rörelsekapitalet rör sig från år 2013 till år 2016. Från figuren kan vi se att de är störst under år 2013 och att de rör sig nedåt under år 2014 och 2015, för att sedan igen öka till år 2016. För att se ifall de abnormala periodiseringarna i rörelsekapitalet signifikant avviker från noll under år 2013 använder jag mig av ett t-test.

Figur 3 Abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet 2013 – 2016

I korrelationstabellen som presenteras nedan i Tabell 5 kontrolleras för risken med multikollinearitet, d.v.s. att kovariansen mellan inkluderade variabler är högt korrelerade. I tabellen går det att utläsa att flera av variablerna signifikant korrelerar med varandra, men att ingen av variablerna har så hög korrelation att det skulle vara nödvändigt att utesluta någon av dem. Vid en bedömning av risken för multikollinearitet kan en godtycklig gräns för vilka variabler som bör uteslutas dras vid en korrelation på över 0,8. (Farrar & Glauber, 1967, 98) Ingen av variablerna har en så hög korrelation, utan den största korrelationen finns mellan variablerna RKF och FÖRLUST. Dessa har en korrelation på -0,262 och är signifikant på en 5 procent nivå. Med variabeln ABWCAta är det endast SKULDER och RKF som har en korrelation med en signifikansnivå på 5 procent, dessa har en korrelation på -0,164 respektive -0,096. Variabeln STORLEK har med ABWCAta en korrelation på -0,039 och är signifikant på en 10 procent nivå.

Tabell 5 Korrelationstabell

Korrelationstabell (n = 1984)							
		ABWCAta	I_2013	STORLEK	SKULDER	RKF	FÖRLUST
ABWCAta	Pearson	1	-0,022	-0,039	-,164**	-,096**	-0,035
	Korrelation p-värde		0,336	0,084	0,000	0,000	0,116
I_2013	Pearson	-0,022	1	-0,014	0,025	-0,001	-0,001
	Korrelation p-värde	0,336		0,525	0,272	0,968	0,974
STORLEK	Pearson	-0,039	-0,014	1	-,101**	-0,012	-,045*
	Korrelation p-värde	0,084	0,525		0,000	0,596	0,044
SKULDER	Pearson	-,164**	0,025	-,101**	1	-,167**	,165**
	Korrelation p-värde	0,000	0,272	0,000		0,000	0,000
RKF	Pearson	-,096**	-0,001	-0,012	-,167**	1	-,262**
	Korrelation p-värde	0,000	0,968	0,596	0,000		0,000
FÖRLUST	Pearson	-0,035	-0,001	-,045*	,165**	-,262**	1
	Korrelation p-värde	0,116	0,974	0,044	0,000	0,000	

* Signifikant på 5 procents nivå

** Signifikant på 1 procents nivå

4.1.2 Offentligt noterade bolag

I tabell 6 nedan presenteras deskriptiv statistik för de offentligt noterade bolagen under hela undersökningsperioden efter en eliminering av extremvärden. Den deskriptiva statistiken är jämförbar med den för de privata bolagen. I denna tabell det kan utläsas att standardavvikelsen för variablerna är väsentligt högre jämfört med de privata bolagen.

Tabell 6 Deskriptiv statistik offentligt noterade bolag 2013 – 2016 utan extremvärden

Deskriptiv statistik för offentligt noterade bolag för åren 2013 - 2016 (n = 439)					
Variabel	ABWCAta	STORLEK	SKULDER	RKF	FÖRLUST
Minimum	-16,1242	5,1591	0,0022	-52,7614	0
Maximum	17,5814	17,0311	6,1845	20,6322	1
Medelvärde	0,1671	11,8070	0,5315	0,0046	0,20
Median	0,0001	11,7019	0,5131	0,0124	
Standardavvikelse	2,6050	2,0243	0,4037	3,5662	

Tabell 7 Deskriptiv statistik för offentligt noterade bolag år 2013 utan extremvärden

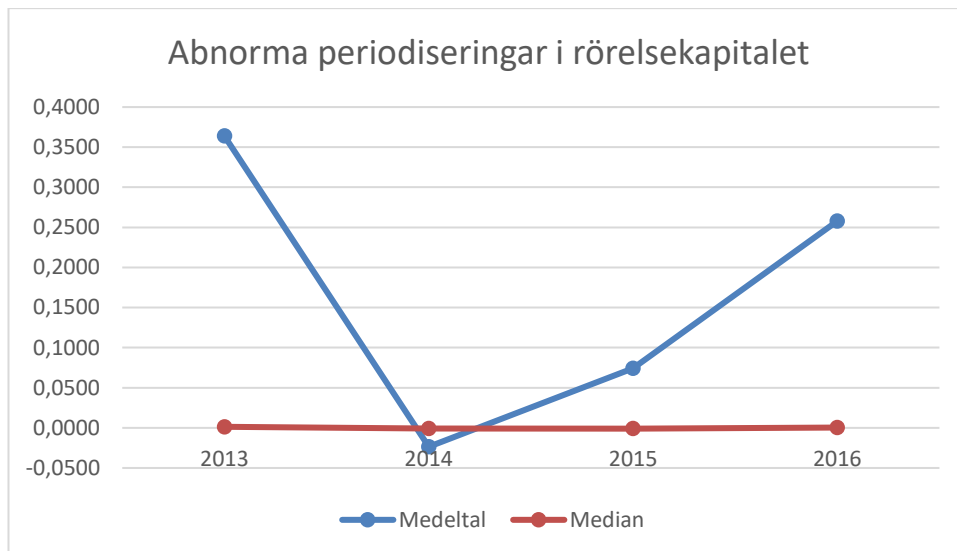
Deskriptiv statistik för offentligt noterade bolag för år 2013 (n = 108)					
Variabel	ABWCAta	STORLEK	SKULDER	RKF	FÖRLUST
Minimum	-4,5787	5,1591	0,0088	-18,5496	0
Maximum	15,7202	16,8279	6,1845	16,4580	1
Medelvärde	0,3640	11,7535	0,5784	-0,1097	0,22
Median	0,0013	11,6780	0,5386	0,0096	
Standardavvikelse	2,0882	2,0977	0,6019	2,7998	

I de offentligt noterade bolagen så kan vi ur tabellen ovan notera att medelvärdet för de abnormala periodiseringarna i rörelsekapitalet är 0,3640 och att medianen är 0,0013. Detta indikerar att det är ett fåtal offentligt noterade bolag som har väldigt höga positiva periodiseringar i rörelsekapitalet, men inga slutsatser kan dras för hela samplet för detta år.

Tabell 8 Deskriptiv statistik för offentligt noterade bolag 2014 – 2016 utan extremvärden

Deskriptiv statistik för offentligt noterade bolag för åren 2014 - 2016 (n = 331)					
Variabel	ABWCAta	STORLEK	SKULDER	RKF	FÖRLUST
Mininum	-16,1242	5,7621	0,0022	-52,7614	0
Maximum	17,5814	17,0311	4,0366	20,6322	1
Medelvärde	0,1028	11,8245	0,5162	0,0418	0,20
Median	-0,0001	11,7196	0,5052	0,0132	
Standardavvikelse	2,7524	2,0027	0,3129	3,7858	

Under de efterföljande åren, 2014 – 2016 kan vi notera att medeltalet på de abnormala periodiseringarna i rörelsekapitalet är lägre än under år 2013. Detta indikerar därmed att det under 2013 skulle ha utförts positiv resultatmanipulering under år 2013 av ett fåtal företag.

Figur 4 Abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet i offentligt noterade bolag

I figur 4 som illustreras ovan kan vi se en överblick för hur variabeln ABWCAta rör sig under åren 2013 till 2016 för de offentligt noterade bolagen. Likt de privata bolagen så förhåller sig medeltalet för de offentligt noterade bolagen oberoende av medianen. Medeltalet är rätt kraftigt positivt under år 2013 och är svagt negativt för år 2014, för att sedan stiga igen. Medianen hålls kring noll och det går inte att utläsa några trender från detta diagram.

4.2 T-test och regression

4.2.1 T-test privata företag

Från tabell 9 kan utläsas resultatet av ett t-test, där det kontrolleras ifall medeltalet i ABWCAta under år 2013 signifikant skiljer sig från noll för de privata företagen. Genom P-värdet på 0,784 kan vi inte påvisa att ABWCAta avviker från noll.

Tabell 9 t-test, 2013

T-test över ABWCAta år 2013			
N	Medeltal	Standardavvikelse	p-värde (dubbelsidigt)
492	0,0039	0,3135	0,784

För att vidare se ifall medeltalen i de abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet år 2013 skiljer sig jämfört med de övriga åren görs ett oberoende t-test (eng: independent sample t-test) där 2013 utgör en grupp och de övriga åren en annan grupp. Resultatet ställs upp i tabell 10. År 2013 utgör en grupp och åren 2014 – 2016 den andra gruppen. Testet visar ifall medeltalet i ABWCAta signifikant skiljer sig från varandra. I och med det höga p-värdet på 0,947 kan vi inte påvisa att det finns några signifikanta skillnader mellan de abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet då man jämför de olika tidsperioderna.

Tabell 10 Oberoende sampel t-test, 2013 & 2014–2016

Oberoende sampel t-test			
Räkenskapsperiod	Observationer	Medeltal	Standardavvikelse
2014–2016	1482	0,0029	0,2787
2013	492	0,0039	0,3135
p-värde (dubbelsidigt)	0,947		
Skillnad mellan medeltalen	-0,0010		

4.2.2 T-test offentligt noterade företag

Från tabell 11 kan vi se t-testet för år 2013 för de offentligt noterade bolagen. Medeltalet för variabeln ABWCAta avviker inte från noll på en 5 procents signifikansnivå i och med p-värdet på 0,073. På en 10 procentig signifikansnivå avviker medeltalet dock från 0.

Tabell 11 t-test, 2013

T-test över ABWCAta år 2013			
N	Medeltal	Standardavvikelse	p-värde (dubbelsidigt)
108	0,3640	2,0882	0,073

I tabell 12 görs även ett oberoende t-test för år 2013 och åren 2014 - 2016. P-värdet på 0,203 visar att det inte finns några statistiskt signifikanta skillnader i medeltalet av ABWCAta för år 2013 och de efterföljande åren.

Tabell 12 Oberoende sampel t-test, 2013 & 2014–2016

Oberoende sampel t-test			
Räkenskapsperiod	Observationer	Medeltal	Standardavvikelse
2014–2016	328	0,0500	2,2616
2013	108	0,3640	2,0882
p-värde (dubbelsidigt)	0,203		
Skillnad mellan medeltalen	0,314		

4.2.3 Regression för privata bolag med extremvärden

I Tabell 13 nedan presenteras resultaten från regressionen för de privata bolagen. R-kvadrat värdet visar till hur stor del variationen i den beroende variabeln ABWCAta påverkas av förändringar i de oberoende variablerna. Detta ligger på 4,8 % och är rätt lågt i denna analys jämfört med övriga liknande studier. Detta ses dock inte som ett problem i och med att målet med regressionen inte är att förklara samtliga variabler som påverkar resultatmanipuleringen, utan att i stället se ifall värdet för ABWCAta år 2013 är signifikant och negativt. Från regressionskoefficienterna kan vi se att variablerna **STORLEK**, **SKULDER** och **RKF** är signifikanta på 1 procentig nivå. Variabeln **FÖRLUST** är vidare signifikant endast på en 10 procentig nivå, medan variabeln **I_2013** inte är signifikant. Detta tyder på att det inte finns några signifikanta skillnader i resultatmanipuleringen under år 2013 jämfört med övriga år.

Tabell 13 Regressionsanalys med extremvärden privata bolag

Regressionsanalys			
Beroende variabel: Abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet (ABWCAta)			
Variabel	β	t-värde	p-värde
Konstant	0,650	4,858	0,000
I_2013	-0,066	-0,823	0,410
STORLEK	-0,051	-2,792	0,005
SKULDER	-0,352	-8,259	0,000
RKF	-0,561	-6,062	0,000
FÖRLUST	-0,172	-1,911	0,056
Antal observationer	1985		
R-kvadrat	0,048		
F-test	20,053		
F-test p-värde	0,000		

4.2.4 Regression för privata bolag utan extremvärden

I Tabell 14 visas resultatet av regressionen med data för de privata bolagen som inte innehåller extremvärden. Med denna data kan vi se rätt stora förändringar i både koefficienterna och i signifikansnivån. Koefficienterna för variabeln I_2013 och STORLEK ligger väldigt nära noll och är bägge icke-signifikanta. Signifikansnivån för variabeln STORLEK ändras från signifikant på en 1 procents nivå till inte alls signifikant. Detta kan tänkas bero på att de uppmätta extremvärdena i abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet även ligger i toppen- eller bottenpercentilen i variabeln STORLEK.

Med data som inte inkluderar extremvärdena kan vi se att R-kvadrat värdet höjs och regressionsmodellen förklarar nu 14,5 % av variationen i variabeln emellan, jämfört med 4,8 % med extremvärden inkluderat. Ett högre värde på R-kvadrat är förväntat vid en eliminering av extremvärden i och med att variansen minskar.

Ur tabellen kan vi utläsa att samtliga variabler som har inkluderats i regressionen har en negativ regressionskoefficient. Av dessa är dock endast skulder, rörelsens kassaflöde och förlust signifikanta. En analys av variabeln I_2013, som är av störst intresse, visar att koefficienten är obetydligt och att variabeln inte är signifikant. Därmed kan det inte konstateras att år 2013 signifikant skulle påverka resultatmanipuleringen i de finländska företagen.

Tabell 14 Regression utan extremvärden

Regressionsanalys			
Beroende variabel: Abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet (ABWCAta)			
Variabel	β	t-värde	p-värde
Konstant	0,107	4,529	0,000
I_2013	-0,000	-0,001	0,999
STORLEK	-0,000	-0,021	0,983
SKULDER	-0,101	-8,785	0,000
RKF	-0,269	-16,787	0,000
FÖRLUST	-0,100	-6,441	0,000
<hr/>			
Antal observationer	1974		
R-kvadrat	0,145		
F-test	66,781		
F-test p-värde	0,000		

4.3 Validitet och reliabilitet

Syftet med arbetet är att undersöka ifall resultatmanipulering utförs av finländska aktiebolag då det finns skatteincitament. Det är klart att det under år 2013 fanns skatteincitament för finländska bolag att manipulera resultatet nedåt. Exempelvis så skulle en sänkning av det beskattningsbara resultatet med 10 000 € ha inneburit 450 € lägre samfundsskatt om intäkten i stället skulle ha redovisats under det kommande räkenskapsåret. Samplet som har valts ut är slumpmässigt och borde därmed representera de finländska aktiebolagen.

Arbetet bygger på förväntningen om att ett bolags rörelsekapital i förhållande till omsättningen hålls på samma nivå som under föregående år. Genom metoden som har tillämpats går det att upptäcka ifall det har skett en förändring i detta förhållande. Det bör tas i beaktande att modellen som har använts för att mäta abnorma periodiseringar användes av DeFond & Park (2001, 381) för att mäta om det har skett inkomstökande eller -minskande periodiseringar, medan den modellen i detta arbete till viss del används för att mäta storleken på dem. Om förhållandet avviker från det föregående året så beräknas det som abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet. För att få ett jämförbart värde så beräknas de abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet i förhållande till totala tillgångar. Därmed går det att statistiskt mäta om det har skett mer negativa abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet under året före samfundsskattesänkningen.

Det är viktigt att lyfta fram att resultaten i denna studie inte komplett mäter resultatmanipulering. Det finns många fler tillvägagångssätt för att manipulera ett företags resultat än periodiseringsbaserade tillvägagångssätt som denna studie utgår ifrån. Resultaten av studien kan inte generaliseras till samtliga skatteincitament, utan endast till nationella sänkningar i samfundsskatten.

Datansamlingen ger inte direkt information om resultatmanipulering har skett, utan den använda metoden kräver vidare beräkningar och antaganden. Det går inte att utesluta att beräkningsfel har skett, men risken för detta har minskats genom kontrollberäkningar.

För att kunna generalisera resultaten för samtliga finländska bolag skulle det bra att upprepa studien med data från ett längre tidsspänn. Detta skulle möjliggöra en användning av alternativa modeller, exempelvis Jones (1991) modellen. En replikering av studien skulle också kunna styrka resultaten.

Tidigare studier har visat att industrier kan påverka mätningen av resultatmanipulering. Detta är något som det inte har kontrollerats för i denna studie. Grunden för beräkningarna är vidare baserade på bokslutsdata och inte på den slutgiltiga beskattningsbara inkomsten. Även om dessa i Finland ligger väldigt nära varandra, så kan det finnas skillnader mellan dem.

Resultaten stämmer överens med tidigare studier i Finland, där det inte har hittats signifikanta mått på att företag manipulerar resultaten nedåt under året som föregår en sänkning i samfundsskattesatsen. Resultaten tyder dock på att finska företag utför inkomstökande resultatmanipulering med andra incitament än samfundskatteincitament.

Resultatet är dock förvånande i och med att det dock har konstaterats att det i Sverige sker negativ resultatmanipulering åren före en sänkning av företagets inkomstskatteprocent. Detta eftersom de nordiska länderna generellt kan anses ha liknande lagstiftning och beskattningssystem.

4.4 Resultat

Nollhypotesen kan inte förkastas på basis av resultaten i denna studie.

Varken för de privata eller de offentligt noterade bolagen kunde det påvisas att värdet för abnormala periodiseringar i rörelsekapitalet avviker från noll under år 2013. Det kunde dock påvisas på en 10-procentig signifikansnivå att de abnormala periodiseringarna i rörelsekapitalet avviker från noll för år 2013 för de publika bolagen. Måttet är dock positivt, vilket är tvärtemot förväntningen om att det har skett inkomstminskande resultatmanipulering.

Det fanns inte heller några signifikanta skillnader i de abnormala periodiseringarna i rörelsekapitalet för år 2013 och de efterföljande åren.

I regressionen för de privata bolagen så är tre av fem variabler signifikanta. Variabeln I_{2013} som är av störst intresse är dock inte signifikant. Därmed går det inte att påvisa ett samband mellan samfundsskattesänkningen år 2013 och resultatmanipuleringen.

Variablerna SKULDER, RKF och FÖRLUST är alla signifikanta i regressionsanalysen med eliminerade extremvärden, medan variabeln STORLEK inte är det.

Regressionsanalysen har ett rätt lågt r^2 -värde på 14,5 %. Detta har ingen betydelse i denna undersökning eftersom målet inte är att hitta den modell som bäst förklarar resultatmanipuleringen.

5 Diskussion och slutsatser

5.1 Sammanfattning

I detta arbete undersöker jag om skatteincitament påverkar resultatmanipuleringen i aktiebolag i Finland. En sänkning i samfundsskatten ger samtliga företag som påverkas ett relativt starkt incitament att manipulera resultatet nedåt med hjälp av periodiseringar. I Finland skedde det år 2014 en sänkning av samfundsskatten från 24,5 % till 20,0 %. Som mått på resultatmanipulering används samma metod som användes av Campa & Camacho-Minano (2015) där abnorma periodiseringar i rörelsekapitalet baseras på ett förhållande mellan rörelsekapitalet och omsättningen. För att beräkna abnorma periodiseringar används år $t-1$ som jämförelse.

Datinsamlingen sker från Voitto+ databasen och därifrån väljs 700 företag slumpmässigt ut, vidare görs det en eliminering av ofullständiga data. Vidare inkluderas data för finska offentligt noterade bolag för en separat analys. Det slutgiltiga urvalet består för de privata bolagen av 1984 observationer och för de offentligt noterade bolagen av 496 observationer.

Från den deskriptiva statistiken kan sammanfattas som att medeltalet och medianen avviker från varandra under år 2013 och att standardavvikelsen är rätt hög. Detta beror på att det finns ett fåtal observationer som har högre värden för resultatmanipulering än urvalets medelvärde.

För att se ifall måttet för resultatmanipulering signifikant avviker från noll och ifall det år 2013 avviker signifikant jämfört med år 2014–2016 används ett t-test respektive ett oberoende t-test. Resultaten från ovanstående test visar inga signifikanta skillnader på en 5 procentig signifikansnivå. På en 10 procentig signifikansnivå går det att konstatera att medeltalet för de abnorma periodiseringarna i de offentligt noterade bolagen avviker från noll under år 2013. Medeltalet är dock positivt, vilket är tvärtemot förväntningen om att inkomstminskande resultatmanipulering skulle ha skett.

Vidare så görs en regression över de privata företagen där de abnormala periodiseringarna i rörelsekapitalet fungerar som beroende variabel. Variabeln I_{2013} är av störst intresse eftersom den betecknar ifall observationen är från år 2013 eller inte. Denna variabel kan inte konstateras vara signifikant och samtidigt så är koefficienten väldigt nära noll. Regressionsanalysen kan dock vara av intresse för vidare studier inom området resultatmanipulering i aktiebolag i Finland i och med att andra variabler som exempelvis skulder konstateras vara signifikanta och ha en betydlig koefficient.

5.2 Slutsatser

Orsakerna till att aktiebolagen inte har manipulerat resultaten kan vara många. Det finns flera andra incitament för ett bolag att manipulera resultatet än skatteincitament. Det här har även kunnat konstateras vid tidigare forskning. Motstridiga incitament kan tänkas ta ut varandra och leda till att mindre resultatmanipulering förekommer.

Ett möjligt motstridigt incitament är att det år 2014 även skedde en förändring i dividendbeskattningen. Det skedde i Finland relativt stora förändringar i dividendbeskattningen samtidigt som förändringen i samfundsskattestasen trädde i kraft. Bland annat så sänktes gränsen för när kapitalinkomst beskattades till 32 % från 50 000 euro till 40 000 euro. (Veronmaksajat, 2014) För de individer som dividendbeskattningen blev strängare i och med ändringen finns incitament att manipulera resultatet uppåt. Detta för att kunna lyfta större dividender under året som föregår förändringen. Dessa incitament kan möjligen tänkas ta ut varandra och leda till att ingen resultatmanipulering förekom.

Ur ett globalt perspektiv kan Finland generellt anses ha en relativt stark lagstiftning. Att lagar och regler är tydliga kan också tänkas motverka resultatmanipulering. Exempelvis så är det klart att en nedskrivning av en kundfordring utan affärsmässiga orsaker strider mot Bokföringslagen (BFL, 3 kap 3 §). Om det är tydligt att ett visst tillvägagångssätt strider mot lagen så borde detta rimligtvis ha en avskräckande effekt mot att fullgöra handlingen.

Att det inte gick att påvisa negativ resultatmanipulering kan också bero på att metoden inte mäter resultatmanipulering tillräckligt väl. Ifall det har skett resultatmanipulering under år 2012 så kommer modellen att mäta de abnorma periodiseringarna i rörelsekapitalet felaktigt.

Tidigare liknande studier i Finland har inte heller hittat negativ resultatmanipulering i samband med en sänkning i samfundsskattesatsen. I andra länder så som i USA och Sverige har man dock hittat negativ resultatmanipulering i samband med en sänkning av företags inkomstskattesats.

Grunden för studien är att redovisningens tillförlitlighet ifrågasätts. Ifall redovisningen inte är tillförlitlig så kan det på bas av den fattas felaktiga beslut av olika intressenter. Redovisningens tillförlitlighet stärks av att ingen resultatmanipulering har kunnat konstateras i studien. Dock bör det tas i beaktande att denna metod inte mäter resultatmanipulering genom verkliga händelser. Dessa är också svåra att koppla ihop med en förändring i samfundsskatten. Det kan dock ske resultatmanipulering baserat på verkliga händelser för andra än skattesyften.

Regressionsanalysen visar ett samband mellan om ett företag redovisar förlust eller inte och resultatmanipulering. Callen, Robb & Segal (2008) har i deras studie undersökt sambandet mellan resultatmanipulering och bolag som har gjort förlust. De nämner att analytiker tenderar att se på nyckeltalet P/S (eng: price to sales) vid värderingen av bolag som gör förlust eller som har ett negativt kassaflöde. Vidare nämner de att flera studier har visat att marknaden värderar ett företags omsättning och tillväxten av omsättningen väldigt högt. (Callen, Robb & Segal, 2008, 2) Detta ger företag som redovisar förlust olika incitament för att manipulera resultatet genom att öka på omsättningen. I detta fall var regressionsanalysen gjord på privata bolag. För dessa företag borde kapitalmarknadsincitament inte vara lika starka som de är för offentligt noterade bolag. Callen, Robb & Segals (2008) undersökning visar att antalet år som ett företag har gjort förlust är positivt korrelerat med sannolikheten att företaget resultatmanipulerar.

Företag kan även manipulera resultatet för att undvika att göra förlust, vilket även Callen, Robb & Segal, (2008, 2) påpekar. Det går att anta att de flesta företag vill undvika att göra förlust, speciellt ifall om det skulle ge negativa följder för ledningen. Ett negativt resultat kan också påverka potentialen för dividendutdelning. Vidare så är förluster direkt

avdragbara i beskattningen under de efterföljande 10 skatteåren. (Skatteförvaltningen, 2021). De här kan tänkas vara incitament både för privata och offentligt noterade bolag för att manipulera resultatet.

5.3 Förslag till vidare forskning

Eftersom tidigare forskning har påvisat att resultatmanipulering har skett i Sverige före en sänkning i Sveriges motsvarighet till samfundsskatt, så skulle det vara intressant att vidare undersöka varför resultatet för finländska än annorlunda. Både kulturen och lagstiftningen borde ligga rätt nära varandra för Sverige och Finland – därför skulle man kunna förvänta sig samma resultat i en sådan här studie.

Vidare kunde man också fortsätta att undersöka den möjliga positiva resultatmanipuleringen som kunde konstateras på en 10 procentig signifikansnivå för de publika bolagen under år 2013. Det skulle vara intressant att se vilket resultatet skulle bli med en annan metod och med ett längre tidsspann för att beräkna de förväntade periodiseringarna. De här skulle kunna estimeras med hjälp av en regression.

För att kontrollera om dummyvariabeln FÖRLUST innehåller effekter av samfundsskattesänkningen och därmed gör att dummyvariabeln I_2013 inte är signifikant kunde man utföra en stegvis regression. I denna skulle man se ifall variabeln I_2013 är signifikant utan variabeln FÖRLUST. Även om både Sundvik (2016a, 267) och Karjalainen (2014, 7) har använt modeller med dessa variabler så skulle det vara intressant att testa.

Det skulle också vara intressant att vidare undersöka sambandet mellan resultatmanipulering och företag som redovisat förlust. En sådan undersökning skulle inte behöva begränsas till en specifik tidpunkt. Här skulle man kunna se om det går att bekräfta Callen, Robb & Segals, (2008) resultat att förlustföretag främst resultatmanipulerar genom ökandet av omsättning och kundfordringar.

Ett annat alternativ för vidare underökning skulle vara att undersöka ifall det är utbrett att företag går från att göra förlust till att göra vinst genom att manipulera resultatet. Callen, Robb & Segal, (2008, 2) nämner att för att fånga dessa fall så skulle det gå att definiera förlustföretag som företag som har ett negativt kassaflöde. Ett alternativ skulle vara att

se hur stora resultat företagen har redovisat. Det går att anta att ett resultat som genom resultatmanipulering har ändrats från negativt till positivt, inte är väldigt stort.

Källförteckning

Beneish, M. D. (2001). Earnings management: A perspective. *Managerial Finance*, 27(12), s. 3–17.

Bokföringslag, 30.12.1997/1336

Burgstahler, D., & Eames, M. (2006). Management of earnings and analysts' forecasts to achieve zero and small positive earnings surprises. *Journal of Business Finance & Accounting*, 33(5-6), s. 633–652.

Callen, J. L., Robb, S. W. G., & Segal, D. (2008) Revenue Manipulation and Restatements by Loss Firms. *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 27(2), s. 1–29.

Coppens, Laurent & Peek, Erik. (2005) An analysis of earnings management by European private firms. In *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*. Volume 14, Issue 1, s. 1–17

DeAngelo, L. (1986) Accounting Numbers as Market Valuation Substitutes: A Study of Management Buyouts of Public Stockholders. *The Accounting Review*, 61(3), s. 400–420.

Dechow, P.M. (1994) Accounting earnings and cash flows as measures of firm performance: The role of accounting accruals. *Journal of accounting and economics*, 18 (1), s.3-42.

Dechow, P.M., Sloan, R.G. & Sweeney, A.P. (1995) Detecting earnings management. *Accounting review*, s.193–225.

Dechow, P.M., and Skinner, D.J. (2000) Earnings management: Reconciling the views of accounting academics, practitioners, and regulators. *Accounting horizons*, 14(2), s.235–250.

DeFond, M. L., & Jiambalvo, J. (1994). Debt covenant violation and manipulation of accruals. *Journal of accounting and economics*, 17(1-2), s. 145–176.

Farrar, D. E., & Glauber, R. R. (1967). Multicollinearity in regression analysis: the problem revisited. *The Review of Economic and Statistics*, 92–107.

Financial Accounting Standards Board. (1984) *Statement of Financial Accounting Concepts No. 5 - Recognition and Measurement in Financial Statements of Business Enterprises*.

Guenther, David A. (1994) Earnings management in response to corporate tax rate changes: Evidence from the 1986 Tax Reform Act. *Accounting Review*, s.230–243.

Healy, Paul M. (1985) The effect of bonus schemes on accounting decisions. *In Journal of Accounting and Economics*, Volume 7, Issues 1–3, s. 85–107

Healy, Paul M. & Wahlen, James M. (1999) A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting horizons*, 13(4), s. 365–383.

Hribar, P. and Collins, D.W. (2002) Errors in estimating accruals: Implications for empirical research. *Journal of Accounting research*, 40(1), s.105–134.

Jahnsen, K. & Pomerleau, K. (2017) Corporate Income Tax Rates around the World, 2017. Tax Foundation. Fiscal Fact, No. 559, Sept. 2017.

Jones, Jennifer J. (1991) Earnings management during import relief investigations. *Journal of accounting research*, s.193-228.

Karjalainen, J. (2014) *Essays on Earnings Management in Private Firms*. Doktorsavhandling. University of Eastern Finland, Dissertations in Social Sciences and Business Studies.

Kasanen, E., Kinnunen, J., & Niskanen, J. (1996). Dividend-based earnings management: Empirical evidence from Finland. *Journal of Accounting and Economics*, 22(1-3), s. 283–312.

Lopez, T.J., Regier, P.R. and Lee, T. (1998) Identifying tax-induced earnings management around TRA 86 as a function of prior tax-aggressive behavior. *The journal of the American taxation association*, 20(2). s.37.

Niskanen, J. and Keloharju, M. (2000) Earnings cosmetics in a tax-driven accounting environment: evidence from Finnish public firms. *European Accounting Review*, 9(3), s.443–452.

Perry, S.E., and Williams, T.H. (1994) Earnings management preceding management buyout offers. *Journal of Accounting and Economics*, 18(2), s. 157–179.

Schipper, K. (1989) Commentary on earnings management. *Accounting horizons*, 3(4), s.91–102.

Scholes, M.S., Wilson, G.P. and Wolfson, M.A., 1992. *Firms' responses to anticipated reductions in tax rates: The Tax Reform Act of 1986* (No. w4171). National Bureau of Economic Research.

Scott, William R. (2015) *Financial Accounting Theory*. 7th edition. Toronto, Ontario: Pearson Canada Inc.

Sundvik, D. (2016) Earnings Management in Response to Corporate Tax Rate Changes – Essays on Private Firms. Doktorsavhandling. Svenska Handelshögskolan, Skrifter utgivna vid Svenska Handelshögskolan.

Sundvik, D. (2016a) Earnings management around Swedish corporate income tax reforms. *Int. J. Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, Vol. 12, No 3, s. 261–286.

Sundvik, D. (2016b) Tax-induced fiscal year extension and earnings management.

Sweeney, Amy P. (1994) Debt-covenant violations and managers' accounting responses. *Journal of Accounting and Economics*, 17(3), s. 281–308.

Teoh, S.H., Welch, I. and Wong, T.J. (1998) Earnings management and the long-run market performance of initial public offerings. *The Journal of Finance*, 53(6) s.1935–1974.

Teoh, S.H., Welch, I. and Wong, T.J. (1998) Earnings management and the underperformance of seasoned equity offerings. *Journal of Financial economics*, 50(1) s.63–99.

Truman, B. and Titman, S. (1988) An explanation for accounting income smoothing. *Journal of accounting research*, s. 127-139.

Walker, M. (2013). How far can we trust earnings numbers? What research tells us about earnings management. *Accounting and Business Research*, 43(4), s. 445–481.

Zang, A. Y. (2011). Evidence on the trade-off between real activities manipulation and accrual-based earnings management. *The Accounting Review*, 87(2), s. 675–703.

Internet-källor:

Patent- och registerstyrelsen. (2017) *Antalet företag i handelsregistret*. URL: <https://www.prh.fi/sv/kaupparekisteri/tilastot/lkm.html> [Hämtat: 25.11.2017]

Skatteförvaltningen. (2021) *Avdrag för fastställda förluster – aktiebolag och andelslag*. URL: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/aktiebolag-och-andelslag/avdrag-for-faststallda-forluster/> [Hämtat: 21.11.2022]

Skatteförvaltningen. (2014) *Beskattning av dividendinkomster*. URL: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/47901/beskattning_a_v_dividendinkomste5/ [Hämtat: 8.3.2022]

Skatteförvaltningen. (2017) *Skatter i siffor 2016*. URL: https://www.vero.fi/contentassets/6c8484faadf1414fb3545e083d8302f3/vero_taskutilasto_80x120mm_2016_sve_web_korjattu.pdf [Hämtat: 26.11.2017]

Skatteförvaltningen. (2017) *Statistik från Skatteförvaltningen: Samfundskundernas inkomstskatter, skatteåterbärningar, kvarskatter och skattetagarnas andelar enligt områden, skatteåret 2014*. URL: https://www.vero.fi/sv/skatteforvaltningen/statistiken/inkomstskatter/statistik_over_samfundskundernas_inkoms4/statistik_over_samfundskundernas_inkoms2/statistik_fran_skatteforvaltningen_samf8/ [Hämtat: 26.11.2017]

Veronmaksajat. (u.å.) *Veroprosentit 2014*. URL: <https://www.veronmaksajat.fi/Palkkaja-elake/Veroprosentit/Veroprosentit-2014/> [Hämtat: 17.10.2018]

Yle Uutiset. (2013) *Yhteisövero laskee alle Ruotsin tason*. URL: <https://yle.fi/uutiset/3-6548363> [Hämtat: 05.02.2018]